

OBŘADNÍ PŘÍRUČKA
CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ

AGENDA

Třetí část

PRAHA 2015

OBSAH

PŘEDMLUVA (<i>Tomáš Butta</i>)	7
--	---

VÝKLADOVÉ POZNÁMKY K 3. ČÁSTI AGENDY

CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ	9
---	----------

1. Obřady vztahující se ke svátosti kněžského svěcení	10
2. Obřady pověření a ustanovení	17
3. Obřady vztahující se ke svátosti křtu	21
4. Obřady vztahující se ke svátosti pokání a přijímání večeře Páně	24
5. Obřad slavnosti otevření (znovuotevření) sboru	27

1. JÁHENSKÉ SVĚCENÍ	36
----------------------------------	-----------

2. ZŘIZOVÁNÍ (ORDINACE) A UVEDENÍ (INSTALACE) DO SLUŽBY BISKUPA	44
--	-----------

3. POVĚŘENÍ A VYSLÁNÍ KAZATELE	50
---	-----------

4. POVĚŘENÍ A VYSLÁNÍ KATECHETY	56
--	-----------

5. POVĚŘENÍ A VYSLÁNÍ PASTORAČNÍHO ASISTENTA	60
---	-----------

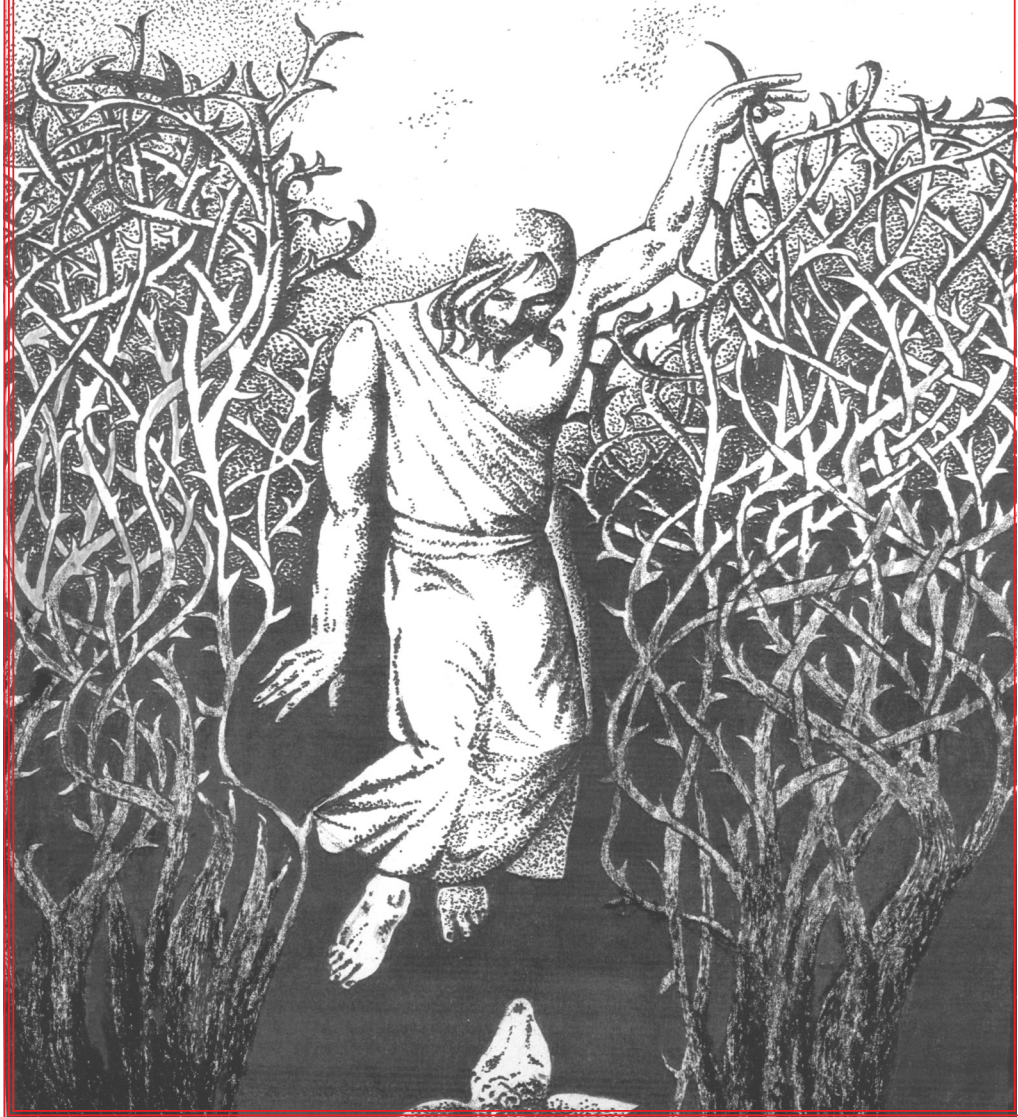
6. UVEDENÍ DO SLUŽBY FARÁŘE (DUCHOVNÍHO)	64
---	-----------

7. OBŘAD UVEDENÍ (INSTALACE) DO SLUŽBY PATRIARCHY	67
8. ZAHÁJENÍ KATECHUMENÁTU	70
9. PŘIJETÍ DO NÁBOŽENSKÉ OBCE	73
10. PŘIPOMÍNKA KŘTU	77
11. ZPOVĚDNÍ ZRCADLA	83
Varianta I. DESATERO BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ	83
Varianta II. DVOJPŘIKÁZÁNÍ LÁSKY	88
Varianta III. VÝZVY JEŽÍŠE A APOŠTOLŮ	90
Varianta IV. ZKOUŠKY A POKUŠENÍ NA CESTĚ VÍRY	92
12. SVÁTOST POKÁNÍ A VEČEŘE PÁNĚ PRO DĚTI	96
A) SVÁTOST POKÁNÍ PRO DĚTI	96
B) SVÁTOST POKÁNÍ A VEČEŘE PÁNĚ PRO DĚTI	99
13. SLAVNOST OTEVŘENÍ – ZNOVUOTEVŘENÍ SBORU	105
<i>Z pramenů a literatury</i>	<i>115</i>

97880701001189

JÁ JSEM DOBRÝ PASTÝŘ

PŘEDMLUVA

„Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce.“ J 12,26

Sestry a bratři,

v rámci VIII. sněmu Církve československé husitské v letech 2000–2014 se utvářela, byla dokončena a schválením dne 9. 9. 2001 a dne 18. 10. 2014 byla přijata Agenda – Obřadní příručka CČSH ve třech částech. Po vydání (v roce 2006) první části Agendy, obsahující sedm svátostí a některé další obřady, a po vydání druhé části s pohřebními obřady v roce 2015, je vydána také tato třetí část Agendy. Ta shromažďuje formuláře obřadů, které souvisejí se svátostí kněžského svěcení, jako je obřad jáhenského svěcení a biskupské ordinace, a další pověřovací obřady. Obřady obsažené v této třetí části Agendy se vztahují také ke svátosti křtu, pokání a večeře Páně, a navazují tak na první část Agendy jako jejich liturgické a rituální rozvíjení v katechetickém a pastoračním přístupu. Součástí jsou i specifické obřady týkající se bohoslužebného prostoru, zařízení a předmětů.

Agenda je určena zejména kněžím a těm, kteří obřady vedou a nesou zodpovědnost za liturgickou a svátostnou službu, aby byla konána „v Duchu a v pravdě“ (J 4,23-24) i podle pravidel a řádů Církve československé husitské. Je však určena i všem, kteří se aktivně účastní na bohoslužbě a obřadech z hlediska svého obecného kněžství. Tato třetí část Agendy, podobně jako i další její části, má úzkou obsahovou vztažnost a vazbu na přijaté věroučné a pastorační dokumenty VIII. sněmu. Především jsou to dokumenty „Služby v církvi“ a „Pastorální pravidla ke svátostem“ (VIII. sněm Církve československé husitské. Průběh, dokumenty, poselství. Praha 2014, s. 24–36; s. 40–52).

Agenda vznikala a krystalizovala v delším časovém údobí a odráží teologický rozhovor v církvi, přezkušování obřadů v praxi a zohledňo-

vání připomínek a námětů. V průběhu mnohaleté diskuse, provázející práci na jednotlivých obřadech, vznikaly četné poznámky a bohatý materiál, který je zužitkován i v úvodní výkladové části. Pro podrobnější porozumění obřadům z hlediska teologického chápání, dějinného vývoje a liturgické praxe poslouží výběr z pramenů a literatury. Vedení obřadů a konání úkonů v Církvi československé husitské nemůže postrádat odpovědný přístup osobní a společné víry a úcty k trojjedinému Bohu, teologickou odbornost i praktickou připravenost.

Poděkování náleží emeritnímu patriarchovi bratru Josefu Špakovi, který po celou dobu tvorby třídílné Agendy vedl liturgickou komisi (v letech 1994–2000) a liturgický výbor (v letech 2000–2014). Vděčný dík patří bratru prof. ThDr. Milanu Salajkovi za zpracování podkladů z ekumenického dědictví a jeho odborné rady, a též prof. Juraji Pospíšilovi za hudební části. Děkuji všem dalším členům a spolupracovníkům, kteří se přípravy a tvorby Agendy aktivně, trpělivě a podle svých obdarování účastnili, a také těm, kteří ji připravili po redakční i technické stránce k vydání, zvláště bratru PaedDr. Zdeňku Kovalčíkovi.

Vydáním této třetí části Agendy se určitá etapa práce završuje. Tato práce však není v žádném případě uzavřena. Liturgický život církve vyžaduje při zachování své vnitřní kontinuity stále znovu tvořivě reagovat na nové přicházející situace. Liturgická a svátostná služba Církve československé husitské je spojena s úkolem trvalého a hlubokého promýšlení darů svátostí podle svědectví Písma i bohaté tradice vzhledem k naší aktuální současnosti.

S přáním a s prosbami o požehnání Vaší služby naším Pastýřem a Pánem Ježíšem Kristem

Tomáš Butta
patriarcha Církve československé husitské

VÝKLADOVÉ POZNÁMKY K 3. ČÁSTI AGENDY CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ

Agenda 1. část, která byla přijata VIII. sněmem v roce 2001 a která byla vydána v roce 2006, obsahuje všech sedm svátostí a některé další obřady. Svátosti spolu se zvěstováním Božího slova jsou středem a osou liturgického a spirituálního života církve. V této 3. části Agendy jsou uvedeny další obřady, zejména ty, které souvisejí se čtyřmi svátostmi – křtem, pokáním, večeří Páně a svěcením kněžstva.

Ke **svátosti křtu** se vztahují tři obřady: zahájení katechumenátu (8), přijetí do náboženské obce (9) a připomínka křtu (10). Obřady ke **svátosti pokání** (11-12) a přijímání **svátosti večeře Páně** (12) jsou uzpůsobeny vzhledem k dětem a mají pastoračně-katechetický zřetel. Ke **svátosti kněžského svěcení** náleží obřad jáhenského svěcení (1) a biskupské ordinace (2). Na ně navazují nesvátočné obřady pověření kazatele (3), katechety (4) a pastoračního pracovníka (5) a uvedení do služby faráře (6), biskupa (2) a patriarchy (7). Tyto pověřovací obřady odrážejí kontinuitu s tradicí i rozvíjení nových služeb v Církvi československé husitské v současných podmínkách. Poslední část tvoří specifické obřady týkající se **liturgického prostoru, zařízení a předmětů** (13).

Některé obřady navazují na předcházející agendární tvorbu Církve československé husitské, jako je svěcení jáhnů a zřizování biskupů (Agenda dr. K. Farského) či zpovědní zrcadla a první přijímání (Misál A. Tuháčka, Agenda V. Drtiny). Jiné jsou v prostředí Církve československé husitské „nové“, jako je zahájení katechumenátu (8), připomínka křtu (10) či pověřovací obřady (3–5). Potřebnost těchto obřadů nastala vzhledem k rozšíření laických služeb kazatelských, katechetických a pastoračních podílejících se na duchovní správě podle řádů Církve československé husitské (Ústava CČSH, Řád duchovenské služby CČSH).

1. Obřady vztahující se ke svátosti kněžského svěcení

Duchovenskou službu v Církvi československé husitské podle řádů, nauky a praxe v pravém slova smyslu vykonávají jáhni, kněží a biskupové. Obřad kněžského svěcení je zařazen v 1. části Agendy (s. 93–97). K němu se bezprostředně vztahují obřady jáhenského svěcení a biskupské ordinace (zřizování). Charakteristické pro tyto dva obřady, obdobně jako pro kněžské svěcení, je vzkládání rukou a modlitba vzývající Ducha svatého (ZV CČSH ot. 343). Vzkládání rukou a modlitba jsou obsaženy v obřadech jáhenského svěcení a zřizování biskupů ve Farského Agendě (s. 335 a s. 345). Jsou doloženy v biblickém svědectví, jak v případě jáhnů (Sk 6,6), tak i v případě biblického textu, kterým dr. Karel Farský zdůvodňuje biskupské zřizování v Církvi československé (husitské) (Sk 13,3).

Jáhenské svěcení

V Církvi československé husitské konají s kněžími duchovenskou službu ve vymezené míře také jáhni. Jsou pověřeni ke službě obřadem svěcení.

Exkurz o jáhenské službě:

Ve Skutcích apoštolů v 6. kapitole je popsána volba jáhnů v jeruzalémské obci (v. 3 a 5) a jejich „pověření“ (v. 3). Podle Sk 6,6 obsahovalo ustanovení do služby jáhnů představení – „přivedli je před apoštoly“, přímluvu – „pomodlili se“ a vzkládání rukou – „vložili na ně ruce“. O průběhu svěcení jáhnů ve staré církvi se dovídáme ze spisu Hipolyta Římského kol. roku 220. Duchovní charakter diakonické služby v církvi byl zdůrazněn spojením s biskupskou službou. Diakonát se odehrával v úzké spolupráci s biskupem. Svědčí o tom i výroky ze starocírkevních spisů: „Biskup a diákon mají být jako jedna duše ve dvou tělech.“ „Diákon je ústy a duší biskupa“ (Syrská didaskalie ze 3. století). Diáconi konali službu pastorační a sociální se

zaměřením na nemocné, na vdovy a na ty, kteří byli odkázáni na pomoc druhých, zajatce, cizince. Uplatňovali se současně ve zvěstovatelské a katechetické činnosti (Sk 7. kap.; Sk 8,5.35). Připravovali ke křtu a vyučovali katechumeny. Konali svátostné úkony – křest (Sk 8) a také liturgické funkce – například přinášeli obětní dary a přisluhovali při svátosti večeře Páně. Proto znakem jáhenské služby již v raném křesťanství se stalo orarium – štolá, dlouhá rouška v podobě šálu k utírání úst přijímajících z kalicha a potom i okraje kalicha samotného. Tuto štolu obdrželi diákonci jako znamení této služby při svěcení. Původně ji nosili splývající z levého ramene. Asi od 12. století štolu přivazovali šikmo z levého ramene k pravému boku. Jáhenská služba byla od počátku záležitostí nejen mužů, ale také žen, jak dokládá Nový zákon (L 8,2n; Ř 16,1; 1 Tm 3,8nn) i mimobibliční pisatelé, jako například Plinius, který se zmiňuje v dopise císaři Trajánovi o dvou jáhenkách (srov. A. Frolíková: Rané křesťanství očima pohanů. Praha 1992, s. 21). Sloužící ženy jsou známy jako diakonisy v Sýrii. Byly pomocnicemi biskupa při křtu a navštěvovaly křesťanské ženy v domovech. Jejich uvedení se uskutečnilo vzkládáním rukou a modlitbou biskupa. V Byzanci tvořily diákonky zvláštní stav. Věková hranice pro přijetí svěcení – cheirotonie byla čtyřicet let, jak bylo usneseno roku 451 na IV. chalcedonském koncilu v 15. pravidle. Na západě byly diákonky odpovědné za ženskou část církve bez speciálních pečovatelských nebo kultických úkolů. Jestliže svěcení žen do úřadu presbyterky či presbyteridy zaniklo po Laodicejském sněmu ve 4. století, pak naopak úřad diákonky trval ještě ve 12. století, až potom zanikl. Od středověku v západní církvi bylo jáhenství chápáno jako stupeň na cestě ke kněžství, samo už nebylo existujícím stupněm svěcení. Po II. Vatikánském koncilu existuje v Římskokatolické církvi také jako „stálý diakonát“. Stálá jáhenská služba v Římskokatolické církvi se rozvětňuje na jedné straně do charitativně-sociálních funkcí a na druhé straně do liturgicko-pastoračních. V Církvi československé husitské se na poslání církve podílejí vedle duchovních – kněží také duchovní – jáhni.

Jáhenské svěcení se koná v rámci Liturgie s večerí Páně, kterou vede biskup. Obsahem doporučených **textů pro zvěstování** a kázání biskupa je služba v církvi. Po **zahájení obřadu** starokřesťanským pozdravem biskupa a biblickým veršem zazní svědectví o **ustanovení jáhenské služby**, jak je v knize Skutky apoštolů v 6. kapitole. Uveden je i text z listu Římanům o charismatech služby a vyučování (Ř 12,6-8). Církev provází své služebníky stálou modlitbou. Modlitba za ty, kteří přijímají jáhenské svěcení, je vřazena do přímluvných modliteb. Současně je samostatným bodem obřadu **modlitba církve**, kterou pronáší zástupce obce.

Součástí obřadu svěcení jáhnů, kněží i biskupů je **píseň vzývající Ducha svatého**. Tradiční je svatodušní píseň „Přiď, ó Duchu přesvatý“ (Zpěvník CČSH č. 261), která je starobylým církevním zpěvem, původně latinskou sekvencí asi ze 13. století. Jedná se o modlitbu, vzývání Ducha (lat. Veni Sancte Spiritus), který je označován jako „dárce darů přemnohých“ (srov. 1 K 12,4; 1 K 14,12). Dary Ducha jsou míněny jako specifické schopnosti věřících sloužící k budování církve. Po písni následuje **představení** kandidáta či kandidátů a jejich **doporučení** k přijetí svěcení. Ke kandidátům zaznívá výzva biskupa, biblické slovo pronášené spolusvětitelem a poučení z řádů, které podává zástupce diecéze. **Velké krédo** Církve československé husitské vyznává kandidát spolu se shromážděnou obcí. **Antifona** zpívaná nebo recitovaná obsahově vychází ze Žalmu 22. a 25. Doporučuje se, aby jednotlivé verše recitoval nebo zpíval kandidát svěcení. Po **modlitbě biskupa** je složen **slib**. V něm se kandidát zavazuje k trvalé jáhenské službě, ve které chce věrně setrvat.

Akt svěcení spočívá v kladení rukou na hlavu svěcence či svěcenců a pronesení modlitby s prosbou o Ducha svatého: „Osvěcuj a posiluj tě, bratře (sestro), Bůh Duchem svým svatým k věrné službě jáhenské.“ Tento úkon tvoří podstatu jáhenského svěcení. Při obřadu v Římskokatolické církvi je jáhen oblékán do rouch a je mu předán evangeliář. V Církvi československé husitské je v tomto doplňujícím úkonu **předání Bible**. Bylo tomu tak již v obřadu svěcení jáhnů ve Farského Agendě (s. 136). Tím se vyjadřuje zvěstovatelský, kazatelský a katechetický úkol,

který na sebe jáhen spolu s vysluhováním některých svátostí přijetím svěcení bere. Po slovech **vyslání** zaznívá závěrečná **doxologie**, která je oslavou Ježíše Krista.

Liturgie pokračuje částí Obětování, kterou vede duchovní s kněžským svěcením. Jáhen se podílí na rozdělování darů ze svátosti večeře Páně. Doporučuje se, aby jáhen pronesl závěrečnou modlitbu po přijímání a před požehnáním.

Ordinace (zřizování) biskupů

Základními prameny pro pojetí biskupské služby v Církvi československé husitské je Řád zřizování biskupů z roku 1924 a sněmovní studie dr. Karla Farského „Svěcení a zřizování duchovních CČS“. Podle Farského je biskupské svěcení „úkonem pravomoci, kterým církev zmocňuje kandidáta k dozorčí činnosti nad životem církevním určitého okruhu“ (Farský K.: Svěcení a zřizování duchovních CČS. in: Zpráva o I. řádném sněmu Církve československé. Praha 1924, cit. s. 177). O biskupovi hovoří sněmovní dokument Učení náboženství křesťanského z roku 1931: „Biskup v CČS je kněz, který je církví pověřen, aby dozíral nad duchovní správou celé církve nebo její části.“ „Biskupové nejsou na svůj úřad svěcení, nýbrž zřizování, a to sborem dvanácti zástupců církevních, z nichž polovina je duchovních“ (Učení, s. 26). Základy víry CČSH z roku 1971, které vykládají svátost kněžského svěcení (ZV ot. 342–347), se však o biskupské službě výslovně nezmiňují. Její charakter upřesňují z hlediska úkolů duchovní správy řády církve – Ústava CČSH a Řád duchovenské služby. Dokument naukového výboru s názvem „Služby v církvi“ připravený a přijatý v rámci VIII. sněmu zdůrazňuje služebný, pastorační a dozorčí charakter této církevní funkce.

Exkurs o biskupské službě:

Pojem biskup (episkopos) se v Novém zákoně vyskytuje pouze pětkrát. Jednou je jím označen Ježíš Kristus jako „pastýř a biskup duší“ (1 Pt 2,25 – Bible kralická) a čtyřikrát se týká lidské služby. Presbyteri a episko-

pové byli zpočátku totožní (srov. Tt 1,5.7). Biskupové tvořili kolegium (1 Tm 4,14). V pastorálních epištolách jsou uvedeny podmínky pro biskupskou službu (1 Tm 3,1-7; Tt 1,7-9). V Novém zákoně není doložena existence monarchického episkopátu, jak se později vyvinul. V raných obcích stáli v čele proroci a učitelé s charismatickou autoritou (Sk 13,1), později je začal nahrazovat biskupský úřad. O tom, jak se postupně prosazoval, nacházíme doklad ve spise Didaché: „Vzkládáním rukou si zřizujte biskupy (a diákonu) hodné Pána; muže tiché, nezištné, pravdivé a zkušené. I oni vám slouží službou proroků a učitelů. Nepřehlížejte je. Jsou od vás ctění po prorocích a učitelích“ (15,1-2). Posílení autority biskupa je zcela zřejmé u Ignáce z Antiochie (zemř. 117), jak dokládá jeho list Smyrenským VIII.: „Všichni se přidržíte episkopa...Bez episkopa ať nikdo nedělá nic, co by se týkalo církve. Za platnou považujte takovou eucharistii, kterou slaví episkop nebo někdo, komu to on povolil. Není dovoleno bez episkopa slavit ani večeři lásky...“ (Spisy apoštolských otců. Praha 1985, cit. s. 171). Monarchický episkopát se vyvinul v zápase s gnozí na konci 2. století po Kristu. Biskupský úřad ve staré církvi byl spojen s funkcemi: liturgickou, diakonickou, učitelskou, soudní, hospodářskou – a od doby Konstantinovy i s politickým vlivem. Charakteristická je pro biskupa sakramentální a jurisdikční moc i vůdčí role vzhledem k presbyterům – kněžím a jáhnům. V usneseních ekumenických koncilů o biskupské službě nacházíme pokyny k volbě a ustanovení biskupa, požadované vlastnosti, pravidla vyjadřující povinnosti, ale i omezení jeho moci. S kritikou monarchického episkopátu doby středověku přichází reformace. Mistr Jan Hus o biskupské službě pojednává ve spisech O církvi a O svatokupectví. Přes veškerou kritiku úřadu byla v husitství respektována tradiční úcta k biskupské službě. Jednota bratrská jako první presbyterní reformační církev odmítla historicky chápanou apoštolskou posloupnost a zřídila si volbou kněžstvo. Martin Luther zamítl biskupskou posloupnost a jeho pojetí presbyterního zřízení vychází ze všeobecného kněžství. Církev reformace se utvářely na principu presbyterním. Luterské církve severské a církev anglikánská podržely biskupský úřad. Také v Jednotě bratrské byl zachován biskupský úřad, ale ve speci-

fickém pojetí a označení bylo též senior. V anglikanismu, starokatolictví, luterství a v některých dalších církvích protestantismu je užíván titul biskup. Vedle toho jsou i jiné tituly pro nejvyšší představitele protestantských církví: církevní president, superintendent, synodní senior a další. Martin Luther popřel sice hierarchický nárok a svátostnou moc episkopátu, přesto byl i pro něho možným úřad biskupa. Těžiště evangelického biskupa spočívá ve vizitacích, neboť je „dohlížitel a vizitátor“. V CČSH se od počátku užívá titul biskup.

Obřad ordinace (zřizování) biskupa Církve československé husitské je významnou událostí pro diecézi, ale i celek církve. Obřad se koná v rámci Liturgie, jak bylo od nejstarších dob zavedenou praxí. Doporučené **texty pro zvěstování** se týkají charakteru služby v církvi v obecném smyslu i ve specifickém jako služby biskupské (1 Tm 3,1-7; Tt 1,5-9). Mezi texty pro zvěstování je též zařazeno čtení ze Sk 13,1-3. Tento text se stal biblickým zdůvodněním vlastního biskupského zřizování v Církvi československé husitské (viz Farského referát) a je uveden v obřadu zřizování biskupů jako epištolní čtení (Agenda Farského, s. 341).

Obřad je zahajován **písní č. 111** „Radujme se vždy společně“ z roku 1467, která je považována za nejstarší bratrskou píseň a je spojena se samostatným ustanovením duchovních v Jednotě bratrské nedaleko Rychnova nad Kněžnou. V obřadu zřizování biskupů Církve československé husitské byla čtena zpráva o volbě vlastních kněží v Jednotě bratrské podle podání Františka Palackého (Agenda Farského, s. 342).

Po písni následuje **Připomenutí biskupské služby podle Písem**, v němž se podle epištol vyzdvihují vlastnosti biskupa, jakými jsou mimo jiné nezištnost a ochota (1 Pt 5,2-3), rozvážnost, zbožnost, zdrženlivost (Tt 1,7-9) a také horlivost (Ř 12,8).

K biskupské službě patří volba, jak tomu bylo ve staré církvi. Proto je v úvodu zařazeno **prohlášení o volbě**. Církevní obecenství provází zvoleného a ordinovaného biskupa svými **modlitbami a přímlovami v Liturgii** i ve zvláštní **modlitbě církve**, kterou pronáší v rámci obřadu laický zástupce.

Významnou součástí obřadu je modlitba toho, kdo obřad vede. K nejstaršímu znění náleží modlitba při ordinaci biskupa dosvědčená u Hippolyta Římského kolem roku 300 po Kr. (Hippolyt Římský: Apoštolská tradice. Velehrad 2000, s. 18–19). Modlitba v obřadu Církve československé husitské obsahově vychází z Agendy podle dr. Karla Farského (Zpěvník CČS vyd. 1930, s. 344–345).

Vyznání víry je pevnou součástí obřadu, neboť biskup vykonává učitelskou službu. Je dotázán, zda vyznává vyznání víry v plném rozsahu. Po jeho souhlasu následuje vyznání víry zpívané nebo recitované se shromážděnou církví. Krédo Církve československé husitské, které biskup vyznává, vychází z Bible a starokřesťanských vyznání. Jeho **Slib** se týká respektování a naplňování řádů a dozorčího úkolu. Duch svatý je vzýván v modlitbách i písni – zpívané modlitbě. Je zařazena staročeská **svatodušní píseň** č. 264 „Otče milý, Pane náš“, kde je podtržen význam pravého učení. Píseň má reformační původ a vyskytovala se v kancionálech církve podobojí, ale současně se vyznačuje ekumenickým rozšířením.

K podstatě obřadu patří **vzkládání rukou a modlitba s prosbou o Ducha svatého**. „Osvěcuj a posiluj tě, bratře (sestro) N. N., Bůh Duchem svým svatým k věrné službě biskupské.“ Vzkládání rukou konají tři biskupové, případně všichni přítomní biskupové. Úkonu vzkládání rukou se účastní i laičtí zástupci. Tím je vyjádřeno, že službu přenáší na biskupa celek Boží církve, kterou tvoří duchovní i laici.

V katolickém obřadu se rozvinula řada úkonů jako předání prstenu, berly, mitry a dalších. V Církvi československé husitské je po vzkládání rukou a modlitbě **předáván biskupský řetěz**. Jedná se o náprsní biskupský kříž (pektorál), který byl znám již ve 12. století. V Církvi československé husitské je s křížem spojen kalich jako znak církve, v níž biskup koná svou službu a kterou reprezentuje.

Pak následuje **výzva k biskupovi** (Sk 20,28) a **výzva ke shromáždění**, aby věřící biskupa podporovali. Závěr této výzvy ke shromáždění obrací pozornost svým doxologickým rázem k Ježíši Kristu, který je jediným pastýřem Božího lidu (Žd 13,20). Nový biskup či biskupka pokračuje ve vedení Liturgie.

Charakteristickou částí obřadu svěcení biskupa v Římskokatolické církvi je litanie ke svatým. Tato modlitba se z věroučných důvodů v obřadu Církve československé husitské nevyskytuje, přesto je třeba doporučit jmenovitě vzpomenout v rámci modlitby sjednocení na svědky Páně – z obecné křesťanské tradice i z tradice české reformace a zakladatelské generace CČSH.

2. Obřady pověření a ustanovení

Obřady pověření kazatele, katechety a pastoračního pracovníka vycházejí z obecného kněžství – všeobecného úkolu zvěstování evangelia (1 Pt 2,9), vzájemného vyučování (Ko 3,16) a pastorační péče (Žd 10,24; 1 K 12,25b-26). Odborně připravený a specifickým charismatem obdarovaný věřící člen církve se podílí v určené míře na duchovenské službě. V samostatném obřadu je k tomu pověřen a vyslán. K podstatě pověřovacího obřadu, ať již kazatele, katechety nebo pastoračního pracovníka, patří slib, modlitba a prohlášení.

Exkurs o kazatelské službě laiků:

Všeobecná zvěstovatelská služba v křesťanské církvi souvisí na jedné straně se synagogální praxí a na druhé straně s darem Ducha svatého – s charismatem prorockví (Sk 2,17-18). Ve Starém zákoně jsou nositeli Božího sdělení (zjevení) proroci (hebrejsky: nevi'im). V křesťanských obcích rané církve působili proroci a tuto prorockou službu konaly i ženy (srov. 1 K 11,5). Postupně charismatická prorocká funkce zaniká. Z obavy před ohrožením herezí se stále více upevňovala autorita biskupů jako garantů zvěstování evangelia a vyučování v církvi. Úkol biskupa kázat byl později delegován na kněze (presbytera). Kazatelská služba se postupně institucionalizovala a klerikalizovala. Právo kázat bylo omezeno jen na vysvěcené osoby. Evropa však vděčí z velké části za své pokřesťanštění evangelizaci irských a skotských mnichů, kteří zpravidla nebyli kněžími. Ještě Dekret

Gratiánův (12. stol.) počítá s možností kázání laiků. Za nepřítomnosti kněze může laik kázat za předpokladu, že má od něho souhlas. V době, kdy se kázání laiků rozrostlo, papež Inocenc III. (1198–1216) řešil tuto situaci takto: Laici mohou zvěstovat z Písma jen ty části, které jsou jasné (narativní a etické), zvěstné a systematické oddíly (evangelium podle Jana a kniha Zjevení) jsou vyhrazeny pouze klerikům. (Smolík J.: Kázání slova Božího. KR 1991). Ve středověké církvi platila zásada „Laici praedicare non debent“ (ti, kteří nejsou kněží, nemohou kázat). Tato zásada byla ve 13. století překročena u valdenských, kde mělo kázání laických cestujících kazatelů mimořádný význam. Jestliže v pohledu církevní hierarchie byla legitimní kazatelská činnost jenom s kanonickou misí, pak naopak valdenští tvrdili, že mají pověření přímo od Krista. Podle valdenských je kazatelský úkol uložen všem, proto i laik může šířit Boží slovo mezi lidmi. Na kazatelské činnosti se podílely i ženy – valdenské sestry. Také lollardi – Viklefovi žáci v Anglii ve 14. století – zastávali názor, že Písmo je nejvyšší autoritou a mohou je vykládat všichni. „Chudí kazatelé“ (poor preachers), kteří neměli svěcení, kázali mezi lidmi. Byli bosí, nosili tmavomodré šaty a hůl. Obdobný ideál chudých kazatelů, avšak v rámci oficiální církve, se snažily naplňovat žebravé řády – františkáni. František z Assisi (1182–1226) kázal nejprve spontánně jako laik, pak přijal jáhenské svěcení. V našem prostředí byl významnou křesťanskou osobností Tomáš Štítný ze Štítného, který nebyl kněz, ale laik. V roce 1392 napsal sbírku kázání s názvem „Řeči nedělní a sváteční“. U Mistra Jana Husa nacházíme významné ocenění laiků. Přesto respektuje kněžský úřad a za důležitý úkol kněží považuje právě kázání. V husitství a jeho reformačním programu zaujalo kázání zásadní místo. Jeden ze čtyř pražských artikulů zní: „Aby slovo Boží po království Českém svobodně a bez překážky od křesťanských kněží bylo zvěstováno a kázáno, jakož Spasitel náš prikazuje.“ V táborské církvi šli dále, neboť tam byl dovolován výklad Písma i laikům, a to mužům i ženám. Táborské lidové kazatelství je dosvědčeno soudobým kronikářstvím. U zrodu Jednoty bratrské stál jihočeský laik Petr Chelčický, autor Postily – sbírky kázání. Podle řádů Jednoty bratrské mohli kázat také

pouze kněží a jejich pomocníci – jáhnové. V době pronásledování v období protireformace se přenesla kazatelská funkce i na některé bratry laiky. Stejně tak tomu bylo i v evangelických církvích u nás, kdy v 17. století působili tajní lidoví kazatelé. V probuzeneckém, letničním a evangelikálním hnutí se ujímají zvěstovatelské úlohy laici. Ale i přes důraz na působení Ducha svatého ani zde není podceňována odborná příprava k tomuto úkolu. Ve 20. století dochází k trendům otevřít prostor pro zvěstování laikům v evangelických církvích i v prostředí římskokatolickém. V Římskokatolické církvi jsou tendence laické zvěstovatelské aktivity spojeny s II. vatikánským koncilem – sebepochopením církve jako Božího lidu ve svém celku a s liturgickou reformou. Teologickým východiskem zvěstování Božího slova laiky je obecné kněžství. Podle teologa Hanse Künga jsou sice všichni povoláni ke zvěstování ve smyslu osobního křesťanského svědectví, všichni ale nemohou být bez přípravy povoláni ke kázání.

V Církvi československé husitské se funkce laického kazatele objevuje po 2. světové válce. Vzhledem k tehdejšímu nedostatku duchovních povolávala církve laiky, kteří přijali kazatelský, katechetický a pastorační úkol. Ve sněmovním usnesení z roku 1947 je řečeno: „Povinností církve je umožniti všem jejím údům slyšení Slova Božího, společnou modlitbu a duchovní péči. Proto tam, kde nedostačují síly duchovenské, pověřují diecézní rady v určitých úkolech duchovní správy kvalifikované laiky, jimž náleží titul kazatel“ (Základy řádu duchovní péče Církve československé. Praha 1947, cit. s. 5).

Obřady pověření kazatele, katechety i pastoračního pracovníka se mají konat v rámci Liturgie obce. Základní strukturu průběhu pověřovacího obřadu kazatele tvoří tyto části: **představení** a **doporučení**, **modlitba biskupa** nebo toho, kdo obřad vede (vikáře), **modlitba obce** (laického zástupce), **čtení z Písma svatého**, **kázání** obsahově zaměřené k objasnění charakteru církevní služby a **slib** potvrzený podáním ruky. Symbolickým úkonem je **předání Bible**, kterým se vyjadřuje, že Boží slovo je zdrojem kazatelské, katechetické i pastorační činnosti. Obřad

je doplněn zpěvem vhodné **písně** či recitací **responzoria**, které posiluje dialogický charakter obřadu. Responzorium obsahově vychází z Žalmu 119 s refrémem vyjadřujícím jedinečnost Božího slova: „Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvětluje moji stezku“ (Ž 119,105).

Zařazení obřadu v závěru Liturgie je v návaznosti na **přijímání svátosti večeře Páně** bezprostředně před pověřením. A také souvisí s liturgickými částmi **vysláním** a **požehnáním**, neboť kazatel, katecheta či pastorační pracovník vysílaný ke službě je doprovázen prosbami obce o Boží požehnání.

Působení Ducha svatého a svrchovanost Božího slova nad církví a jejím úřadem je teologickým zdůvodněním kazatelské služby laiků, které je dáván prostor také v Církvi československé husitské. Přesto odpovědnost církve za zvěstování Božího slova vede k provázanosti zvěstování evangelia s kvalifikací odbornou a zvláště teologickou. Výrazem této odpovědnosti je v rádech církve zakotvený požadavek na základní teologické vzdělání, průběžné doplňování vzdělání a současně úzkou spoluprací laického kazatele s duchovním – farářem nebo biskupem, který svou dozorcí a učitelskou službou má napomáhat věrnému zvěstování Božího slova.

Uvedení do funkce (instalace)

Každé uvedení do církevní služby má mít liturgickou podobu a má se konat v rámci bohoslužby obce. To se týká uvedení do služby faráře nebo dalšího duchovního. Obřad vyjadřuje ochotu duchovního přijmout službu v konkrétní náboženské obci a současně i ochotu k podpoře a ke spolupraci s ním ze strany rady starších a členů náboženské obce. Obřad, který vede biskup nebo jím pověřený zástupce, tvoří představení, slib, prohlášení a modlitba. Uvedení do služby faráře nebo duchovního je současně aktuálním připomenutím kněžského slibu.

Obdobným způsobem se koná obřad uvedení vikáře, spirituála bohoslovecké koleje nebo duchovního působícího ve specifických službách. Instalace biskupa a instalace patriarchy mají samostatné obřady (2 a 7).

V případě instalace patriarchy Církve československé husitské je mu předáván řetěz (náprsní kříž se znakem kalicha).

3. Obřady vztahující se ke svátosti křtu

Ke svátosti křtu se vztahují tři obřady: zahájení katechumenátu, přijetí do náboženské obce a připomínka křtu.

Exkurs o katechumenátu:

Katechumenát je nejranější instituce křesťanské výchovy. V dějinách znamenal veliké „novum“, neboť zahrnoval lidi všech sociálních vrstev. Původně byl tvořen zejména dospělými. Náznaky pevnějšího řádu křesťanského vyučování se objevují v Didaché, kde je zdůrazňováno vštěpování učení o dvou cestách (1.–6.), které předchází křtu (7.). Ve 2. století se již jedná o stav, ale vyučování katechumenů probíhá soukromě. Teprve ve 3. století je možné doložit stupně katechumenátu. Církevní řády u Hippolyta (kol. 220) umožňují poznat následující způsob provádění: Při přihlášení ke křtu bylo třeba, aby se členové obce za žadatele zaručili a byly přezkoušeny motivy jeho žádosti o křest. Byl vyučován na zvláštním místě shromaždiště učitelem, který mohl být i laik. Mohl se účastnit mše katechumenů (missa catechumenorum), nikoli mše věřících (missa fidelium). Byla zkoumána jeho životní změna projevující se zejména v diakonické aktivitě (srov. Jk 2,17). Poslední dny před křtem udílel pastorační rady a konal očištné obřady samotný biskup. On jako poslední prověřoval žadatele a připravoval se s katechumenem půstem a modlitbami na křest, který se konal o Velikonocích. Příprava ke křtu trvala asi tři roky. Ve 4. století zahrnoval katechumenát tři stupně: 1) audientés – slyšící; 2) genuflectentés – klečící a 3) competentés – žádající (o křest); nebo illuminati (řec. fotizomenoi) – osvícení či electi – vyvolení. Individuální katechezi na prvním stupni provázely symbolické a rituální úkony, které konal biskup (podávání soli; dechnutí do tváře, znamenání křížem a vzkládání

rukou). Na druhém stupni se účastnili katechumeni mše, její první části zvané *missa catechumenorum* – do čtení evangelia a kázání. V kleče před odchodem ze shromáždění věřících přijímali požehnání od biskupa. Intenzivní příprava se konala ve čtyřicetidenním půstu před Velikonocemi, kdy se konal obřad křtu. V celé předkřestní přípravě ve staré církvi je možné sledovat úzké spojení mezi slovním poučováním a liturgickým jednáním. Na západě hrálo podstatnou roli předání (*traditio*) a darování vyznání víry (*redditio symboli*) a modlitby Páně (*oratio dominica*). V důrazu na etiku a liturgii se intelektualizaci křestní přípravy církev vědomě vyhýbala, pouze kladla důraz na základní látku křestanského učení. Významný doklad o katechumenátu v Jeruzalémě ve 4. století je zachycen v cestopise Putování Egeriino *Itinerarium Egeriae* (Putování Egeriino. Vyd. Jihočeská univerzita. Pedagogická fakulta, České Budějovice 1999, s. 155–161). Klasická podoba katechumenátu zaniká v 8. a 9. století. Při germánské a slovanské misii nebyl již katechumenát používán. Křtilo se po krátké přípravě (40 dnů – 2 měsíce). Ve 20. století dochází k obnově katechumenátu ve spojitosti se sekularizací a s ústupem křestanské společnosti a s ní spojeného křtu dětí.

Zahájení katechumenátu

Obřad zahájení katechumenátu je inspirován prvky starokřestanské praxe, v níž byl kladem velký důraz na předkřestní přípravu. Obřad tvoří úvodní **otázky** po motivaci toho, kdo je přijímán do katechumenátu a chce se stát křestanem. Následuje **prohlášení o zahájení katechumenátu**, které sděluje duchovní shromážděné obci. Církev provází sestry a bratry připravující se k přijetí svátosti křtu přímluvnými modlitbami. „Tvé laskavé péči (Bože) odevzdáváme všechny, kteří se připravují ke křtu“ (Bohoslužebná kniha CČSH. Liturgické modlitby podle období církevního roku, Praha 1992, s. 32 a s. 38). **Modlitba za katechumena** v rámci obřadu má formu přání a přímluvy. V závěru po **výzvě** ke katechumenovi činí duchovní **znamení kříže** na jeho čelo.

Předkřestní katecheze, která je tímto obřadem zahájena, se koná ve formě individuální a skupinové péče. Vede ji duchovní nebo kazatel či katecheta. Tradiční látku tvoří Desatero, Krédo (Velké vyznání víry CČSH), modlitba Páně a uvedení do svátosti křtu a večeře Páně. Současně se předpokládá účast na nedělní bohoslužbě a kázání s tím, že katechumen nepřistupuje k večeři Páně a přichází si pro požehnání.

Obřad přijetí do náboženské obce

Obřad přijetí do náboženské obce předpokládá u přistupujícího, že byl již pokřtěn. Vztahuje se na toho, kdo přijal svátost křtu v Církvi československé husitské nebo v jiné církvi, s níž jsou uzavřeny dohody o vzájemném uznání svátosti křtu. Obřad se koná v rámci Liturgie. Na jejím začátku je přistupující **přivítán** duchovním a **představen** náboženské obci. Obřad má dvě varianty. Buď jde o toho, kdo se navrácí po svém vystoupení z církve nebo dlouhodobém vzdálení. Ve druhém případě se jedná o toho, kdo přistupuje z jiné církve. Přijetí pokřtěného bratra nebo sestry do Církve československé husitské je přijetím do konkrétní náboženské obce (srov. ZV CČSH ot. 33). V obou případech je významné **krédo církve** (Velké vyznání víry CČSH), které vyznává přistupující společně se shromážděnou obcí. Na základě vyznání víry dochází k **prohlášení o přijetí** a na ně navazuje **modlitba**. Slovní formulace o přijetí tvoří podstatnou část tohoto obřadu. Je přejata z křestního obřadu pro dospělého (Agenda 1. část, s. 32 a s. 36). Je připomenut otevřený přístup k večeři Páně – do společenství církve s obětovaným a vzkříšeným Ježíšem Kristem. Proto přistupuje nově přijatý člen obce spolu s ostatními k přijímání svátosti večeře Páně.

Připomínka křtu

Jedinečnost a význam svátosti křtu vede každého jednotlivého křesťana, ale i Kristovu církev jako celek k vděčnému připomínání. V den výročí

křtu se nabízí příležitost připomínky této svátosti. Připomenutí křtu společenstvím církve se uskutečňuje zpravidla o Velikonocích na Bílou sobotu. Křest má i svůj důležitý ekumenický rozměr (Ef 4,5), proto byl vytvořen formulář Ekumenickou radou církví (Pořad ekumenické bohoslužby s připomínkou křtu. In: Filipi P.: Po ekumenickém chodníku. Příručka ke vztahům a možnostem spolupráce mezi církvemi. Praha 2008, s. 72–74). Z tohoto ekumenického formuláře vychází obřad, který nabízí tato Agenda. Umožňuje dvojí variantu. První je konání tohoto obřadu v rámci Liturgie na Bílou sobotu. Druhá varianta je připomenutí křtu na Bílou sobotu ve zvláštním shromáždění, které má rámeček pobožnosti podle prof. F. Kalouse.

V případě vřazení do Liturgie se skládá obřad z těchto následujících částí. Po **úvodním oslovení** následuje **vyznání víry** v podobě recitace Velkého kréda Církve československé husitské. V případě shromáždění ekumenického charakteru je vyznáváno společně Apoštolské krédo nebo Nicejsko-cařihradské krédo. Vlastní symbolický úkon spočívá v **rozžehnutí svíce** od planoucí svíce na stole Páně. Při tom se zpívá hymnus „Probud' se, kdo spíš“ (Agenda CČSH, 1. část, s. 113–115). Předání svíce a symbolika světla má své místo v křestním obřadu, i když ve srovnání s vodou jen jako doplňující úkon. V listě Židům je dokonce křest označen jako „osvícení“ (Žd 6,4). O křtu jako „osvícení“ hovořili církevní otcové jako například Klement Alexandrijský. Na pozadí je nejen vliv mysterijních kultů té doby, ale „osvícení“ souvisí především se zvěstováním evangelia a s vyučováním (2 K 4,6). Oproti ekumenické verzi je v našem obřadu pozornost soustředěna nejen na světlo – svíci, ale i na vodu. U křtitelnice nebo u nádoby s vodou, kde se shromáždí pokřtění, pronese duchovní **děkovnou modlitbu za dar křestní vody**. Závěr obřadu tvoří **modlitba**, aby Bůh přijal naše vyznání, kterým se uskutečňuje křestní obnova, a zachoval trvale naši víru. Jestliže je obřad včleněn do Liturgie, je součástí společné doznání vin, modlitba Páně, přijímání svátosti večeře Páně a požehnání.

Další variantu tohoto obřadu na Bílou sobotu nabízí Bohoslužebná kniha CČSH (I–III. díl).

4. Obřady vztahující se ke svátosti pokání a přijímání večeře Páně

Ke svátosti pokání se vztahují jako pastoračně-liturgické prostředky a pomůcky **Zpovědní zrcadla**. Člověk si plněji uvědomuje a rozpoznává svůj hřích až teprve vlivem působení Božího slova. Boží slovo je jako zrcadlo, které je člověku nastavováno. Mistr Jan Hus vyslovil myšlenku, že „Písmo svaté je jako zrcadlo, kterým bychom celý svůj život měli řídit“ (O církvi. Praha 1965, s. 107). V Církvi československé husitské se od jejího počátku užívají zpovědní zrcadla, jak při veřejné zpovědi dospělých, tak i dětí. Nalezneme je v liturgických formulářích Aloise Tuháčka a v Agendě Vlastimila Drtiny (Bohoslužebná kniha církve československé. A. Tuháček. Praha 1952, s. 72–80; Agenda. V. Drtina, Praha 1951, s. 214–222). Základní biblická látka, z níž tyto pastorační pomůcky pro zpovídající se vycházejí, je Desatero (Ex 20. kap.) a Ježíšovo dvojpříkázání lásky (Mt 22, 37–40). Zpovědní zrcadla, která jsou obsažena v této Agendě, připravil prof. ThDr. Milan Salajka a mají čtyři varianty: I. Desatero; II. Dvojpříkázání lásky; III. Výzvy Ježíše a apoštolů a IV. Zkoušky a pokušení na cestě víry. Nejsou určena k přímému předčítání při obřadech, ale jsou pastorační pomůckou a vyžadují uzpůsobení vzhledem ke konkrétní situaci i tvořivý přístup duchovního.

Svátost pokání může mít vzhledem k pastoračnímu zaměření rozmanité podoby. Jednou z nich je **svátost pokání vysluhovaná dětem**. Jejimi částmi jsou: úvod, recitace Desatera a zpovědní zrcadlo, chvíle ticha pro zpytování svědomí, otázky, modlitba a vyhlášení Božího odpuštění. Svým obsahem a postupem se tento obřad neliší od svátosti pokání pro dospělé. Pouze jeho forma bere pastoračně-didaktický zřetel na tuto věkovou skupinu.

První varianta je samostatná svátost pokání pro děti konaná v rámci Liturgie, druhá varianta je spojena se svátostí večeře Páně, respektive s **prvním přijímáním** této svátosti dětmi. Přijímání svátosti večeře Páně

dětmi vyžaduje katecheticko-pastorační přípravu. Příručku pro přípravu prvního přijímání svátosti večeře Páně připravil Z. Svoboda (Pozvání. Příručka k přípravě dětí na 1. večeři Páně. Pěnčín 1993). Shrnuje základní katechetickou látku a modlitby po děti. Obřad „Svátost pokání a večeře Páně pro děti“ obsahuje závěrečné modlitby po přijímání, které jsou uzpůsobeny a určeny pro mladší i starší děti.

Exkurs o přijímání svátosti večeře Páně dětmi:

V husitské reformaci přestávaly být děti přesně scholasticky vyměřenou kategorií lidského vývoje, trpnou součástí společnosti, miniaturoou dospělých (viz zobrazení dětí ve středověku). Získávaly vlastní lidskou důstojnost a vlastní aktivní zařazení do církve a společnosti. Hodnota dítěte se ukázala nejzřetelněji v požadavku husitů, týkajícím se přijímání svátosti večeře Páně. Děti se svými rodiči poslouchaly kázání a v jejich doprovodu nebo jako nemluvňata přijímaly svátost večeře Páně. V husitství přijímaly děti a nemluvňata svátost večeře Páně v návaznosti na praxi pravoslavné církve se soteriologickým a ekleziologickým akcentem (srov. Bartoš F. M.: Katolický vládní spis proti utrakvistickému podávání dítkám z kalicha z r. 1549. ČČM 92, 1918, s. 67–72). U husitů tak dochází k návratu k praxi východní církve. Na východě se totiž zachoval zvyk udělovat svaté přijímání i kojencům. Západ odstoupil od staré tradice a vymezil pro přijímání dětí takový věk, kdy jsou děti schopny rozlišovat mezi obyčejným chlebem a eucharistickým tělem Krista. Převládl zde racionální moment. Navíc se věk z původních sedmi let přesunul na třináct až čtrnáct let. Pro východ není důležité pochopení svátosti, ale samotný mystický akt. Malé děti, zejména kojenci, přijímají v pravoslavné církvi jen nápoj, protože je fyzicky nemožné přijímat jinak. Aby se předešlo případným neopatrným pohybům dítěte, rodiče mu při přijímání drží obě ruce. Kněz o tom poučí dospělého. V pojetí pravoslavné církve mají být na základě víry těch, kteří je přinášejí, účastníky svatých tajin, pro posvěcení jejich duší a pro přijetí Kristovy milosti (Kormanik P.: Pravoslavná liturgika II. Prešov 2000, s.254–255). Naproti tomu přijímání večeře Páně ve světové reformaci bylo spojováno s důkladnou katechetickou přípravou mládeže.

V protestantismu tak došlo k tomu, že přípuštění mladých k večeři Páně bylo až při konfirmaci po důkladném křesťanském vyučování. V současné praxi evangelických církví není již spojována první večeře Páně s konfirmací, avšak děti musí být na přijímání připraveny. První přijímání nemůže být uspíšeno, ale ani oddalováno a účast dětí odmítána. V katolické církvi je spojeno první přijímání s první zpovědí. Děti jsou vedeny k úctě ke Kristu ve svátosti eucharistie. V Církvi československé husitské se má konat první přijímání po přípravě pokřtěných dětí v rámci Liturgie obce. Svátost večeře Páně spojuje skupiny a nikoli od sebe odděluje, proto přijímání večeře Páně dětmi se má uskutečňovat v rámci bohoslužby celé obce s dospělými.

5. Obřad slavnosti otevření (znovuotevření) sboru

Nejstarší označení křesťanského bohoslužebného prostoru je dům (řec. oikos, lat. domus ecclesiae) (srov. Fm 1, 2). Rozšířeným označením starokřesťanských staveb se stala bazilika od „basileos“ ve smyslu Krista Krále a také rotunda, jež označuje stavbu s kruhovým půdorysem. Běžně užívaný název kostel je od latinského slova „castellum“, které znamená opevněné hradiště s kostelem. Později byl tímto slovem označován kostel sám. Jiné označení je kaple – oratorium. Oratoř je menší modlitební prostor pro soukromou nebo polosoukromou zbožnost (hradní nebo zámecká kaple). Původně pohanské označení templum – chrám se začalo používat pro křesťanské stavby od doby renesance. V české reformaci se prosadil název sbor (zbor) především v Jednotě bratrské ve smyslu veřejného shromáždění věřících. V Církvi československé husitské je nejčastěji užíván název sbor, ale také dům, modlitebna, případně chrám, kostel či kaple.

Pro bohoslužbu užívá Církev československá husitská historické objekty i nově vybudované sbory a modlitebny. Zejména v prvních desetiletích byla rozvíjena pozoruhodná stavební činnost. Byly adaptová-

ny opuštěné historické objekty a byla postavena řada nových kostelů ve stylu funkcionalismu a konstruktivismu. Tato meziválečná architektura sborů Církve československé husitské tvoří značnou kulturní hodnotu. Renovace a adaptace historických a kulturně ceněných staveb vyžadují odborný přístup ze strany architekta, výtvarníka, stavitele, ale i teologa a liturgisty. Při úpravách a renovacích je třeba citlivě navázat na předchozí formy a současně vytvořit funkční prostor pro přítomný život náboženské obce. Ačkoliv jde o věci služebné, přesto má prostor pro bohoslužbu a modlitbu svou důležitost. Prostředí, předměty a symboly viditelně vypovídají o víře církevního společenství. Chrám, kostel či modlitebna viditelně svědčí o existenci církve. Proto je nezbytné dbát na vhodnost, funkčnost a uměleckou hodnotu liturgického prostoru, zařízení a jednotlivých předmětů, které jsou nově pořizovány. Pro bohoslužebnou místnost – prostor, zařízení a předměty určuje základní stručné normy Bohoslužebný řád Církve československé husitské.

Vybudování nové stavby a její slavnostní otevření bylo vždy významnou událostí tradičně zvanou „posvěcení chrámu“. V nejstarších dobách křesťanské církve se však nevyžadovalo, aby se shromaždiště pro bohoslužbu světilo nějakým zvláštním úkonem. Bylo posvěcováno samotným shromážděním „svatých“ a především přítomností Ježíše Krista, v jehož jménu se křesťané shromažďují (Mt 18,20; 1 K 14,25; 2 K 13,5). Svatost a posvěcení mají nepředmětný duchovní rozměr, neboť Kristovy učedníky posvěcuje Boží pravda (J 17,17.19). V Novém zákoně je svatým chrámem označováno společenství věřících (1 K 3,16-17).

V Římskokatolické církvi má význam pro bohoslužbu posvátné místo (locus sacer). V katolické církvi se rozvinul obřad svěcení kostela bohatý na symbolické jednání. Podle kodexu kanonického práva zasvěcení (dedicatio) nebo žehnání (benedictio) koná biskup nebo jeho zástupce. V reformačním prostředí v Čechách se u příležitosti otevření kostela konal prostší obřad. Nový chrám, zvon nebo hřbitov posvěcoval kněz. Obřad obsahoval modlitbu, kázání a zpěv lidu (srov. Winter Z.: Život církevní, s. 878). Doklady o slavnosti posvěcení chrámu v utrakvistick-

kém prostředí nalzáme v Graduálu Jana Táborského z roku 1568 a též v českém Graduálu malostranském z roku 1573 a dalších (srov. Orel D.: Sborník svatováclavský, II. 3, 1937 s. 225–227).

Každé položení základního kamene či otevření nového sboru, uskutečněná renovace, umístění nového zařízení či pořízení nových hodnotných liturgických předmětů nebo jejich oprava je důvodem ke slavnosti. K tomu napomáhá obřad Slavnost otevření – znovuotevření sboru, kde nalezneme i biblické texty pro příležitosti, jako je položení základního kamene, umístění stolu Páně, instalace křtitelnice, zavěšení zvonu a další. Nejedná se zde o žádnou magii či zformalizované kultické jednání, ale o vyjádření vděčnosti za Boží dary a lidskou tvořivost.

Obřad tvoří ve svém jádru zvěstování Božího slova a modlitba, která má charakter díkyčinění i proseb. S tím je spjato symbolické jednání s předmětem či předměty, které jsou „odevzdávány“ Bohu, aby plnily svou funkci v křesťanské bohoslužbě. Výslovně není v názvu obřadu uveden tradiční pojem „posvěcení“ či „svěcení“. Pro tento obřad je užit výraz „otevření“ a „znovuotevření“. Pro předměty je užit výraz „vnášení“ (srov. 1 Kr 8,6). V každém případě se jedná o slavnost, kterou je třeba dobře připravit a do jejího průběhu zapojit co nejvíce aktivních účastníků včetně mládeže.

Průběh obřadu, který koná biskup nebo jeho zástupce, má tři části: První se odehrává před sborem či modlitebnou. Druhá se odehrává uvnitř sboru i v modlitebně. Třetí část se vztahuje k jednotlivému liturgickému zařízení a předmětům.

V první části, která se koná před sborem či modlitebnou, je významná **symbolika cesty** (přícházení), **klíče** (otevření) a **dveří** (vstup).

Druhá část se odehrává po vstupu do sboru či nově vybudované modlitebny. Středem této části a současně celého obřadu je **prohlášení o zasvěcení prostoru a místa Bohu a modlitba**: „Zasvěcujeme ti, Bože, tento sbor, (tuto modlitebnu). Dej, ať je nám domovem víry, naděje a lásky.“ Ačkoliv je označení sborů a modliteben Církve československé husitské rozmanité, nejčastější název je podle českého reformátora Jana Husa

„Husův sbor“. Přesto v pravém slova smyslu je prostor a místo „zasvěceno“ ve významu věnováno samotnému Bohu, jak je zřejmé z prohlášení. Svědkové, jejichž jméno sbor nebo modlitebna nese, odkazují svým životem a svědectvím k Ježíši Kristu a k Bohu. Na prohlášení navazující zpěv **responsoria** vyjadřuje, že jde především o posvěcování společenství. „...Já jsem Hospodin, já vás posvěcuji. Posvěťte se a buďte svatí, protože já jsem Hospodin, váš Bůh.“ Text vychází ze starozákonních veršů (Ex 31,13; Lv 19,2) i novozákonních výpovědí (1 Te 4,7; Žd 10,10).

Třetí část se vztahuje k **jednotlivému liturgickému zařízení a předmětům**. Tyto předměty a s nimi spojené symbolické jednání představují funkci sboru jako místa slavení svátosti večeře Páně (stůl Páně), prostoru pro zvěstování (Bible) a domu modlitby (modlitební kniha, zpěvník). Tato část končí závěrečnou **písní a doxologií**.

Texty pro zvláštní příležitosti jsou určeny k přípravě samostatných obřadů, když jsou pořizovány nebo renovovány jednotlivé liturgické předměty či zařízení. Základem těchto slavností je biblické slovo, modlitba a případně symbolický úkon (poklepání základního kamene či zvonu).

Exkurs o symbolu kříže:

Kříž je ústředním symbolem křesťanství. Je umístěn v křesťanských chrámech a modlitebnách, také ve sborech Církve československé husitské. S tímto znamením v různých tvarových obměnách se setkáváme již v mnoha kulturách a to ve více významech. Kříž jako starobylý předkřesťanský symbol je univerzálním znamením lidstva. Má střed a rozpíná se do čtyř směrů. Představuje tak základní schéma kosmu. Kříž v kruhu představoval Slunce, které bylo ve starověkých náboženských představách považováno za božstvo. V Egyptě se vyskytuje závěsný kříž, který je znamením života a plodnosti. Poslední písmeno hebrejské abecedy táv bylo chápáno jako znamení kříže (srov. Ez 9,3-6). Pro ranou křesťanskou církev byl kříž spojen se smrtí a vzkříšením Ježíše Krista (Fp 2,6-11). Kříž Ježíše Krista byl především na počátku církve obsahem zvěstování (1 K 1, 18 – 2,8) a nikoli

motivem výtvarného umění. V antice tento způsob kruté smrti byl ve všeobecném opovržení a pro židy znamenal pověšení na dřevěný kůl Boží zlořečení (Dt 21,22-23). Pro křesťany se stal kříž naopak znamením Kristovy obětující se lásky a spásy. Se zobrazením kříže se setkáváme záhy na liturgických předmětech. Pro rozšíření symbolu kříže ve zbožnosti a výtvarném umění měly velký význam legendy o nalezení svatého kříže. První velké výtvarné cykly provedené technikou mozaiky na řeckém východě, v Ravenně a Římě ukazují sice Krista s křížem, ale nikoli jako Ukřižovaného. Většinou drží kříž v ruce nebo je kříž zobrazen samostatně na modrém hvězdném nebi. Motiv Ukřižovaného se do 5. století neobjevuje. Ve středověku se v západní církvi bohoslužba a zbožnost koncentruje stále více na smrt Krista jako oběť. Vyobrazení scény ukřižování, umístěné většinou přímo nad oltářem, mělo během obětování chleba a vína při mši ozřejmit Kristovu oběť jako součást Božího spásného plánu. Reformace ještě více posílila pozdně středověké zaměření na utrpení Páně. Proti teologii slávy (theologia gloriae) staví německý reformátor Martin Luther teologii kříže (theologia crucis). Detailně a realisticky je zobrazováno ukřižování a jeho detaily v barokním umění. Ve 20. století Ukřižovaný v umění symbolizuje trpícího člověka, trpící lidstvo. V liturgickém umění v Církvi československé husitské je Kristův kříž propojen s jeho vzkříšením, jak je to zřejmé v umění Františka Bílka nebo Jana Vítězslava Duška.

Exkurs o bohoslužebném zařízení a předmětech:

Kazatelna

Specifickým místem a liturgickým zařízením, odkud je pronášeno křesťanské kázání, je kazatelna nebo též ambon. Latinský výraz ambo, ambona znamená vyvýšené řečniště v bazilice a pochází z řeckého slova anabainein – vystupovat. Původně byla místem bohoslužebného hlásání Božího slova v bazilice katedra (sedadlo). Biskup nebo presbyter při kázání seděl (srov. Mt 5,1). Ve velkých bazilikách se zvětšovala vzdálenost mezi katedrou v apsidě a lidmi v chrámové lodi. Čtení z Písma a kázání se přemístilo k mřížce, kde kazatel stál a promlouval ke shromáždění. Latinský výraz

cancelli znamená mříž, mřížoví oddělující apsidu (presbytář) od chrámové lodi. Toto latinské slovo je v základě výrazu „kazatelna“ (srov. německé die Kanzel). V období gotiky a baroka byly umísťovány kazatelny do středu lodi a byly umělecky zdobený. Například v Lounech v kostele sv. Mikuláše, bývalém utrakvistickém chrámu, se nachází kamenná goticko-renesanční kazatelna z doby kolem 1540. V 17. a 18. století začali luteráni umísťovat kazatelnu do výšky nad oltář, aby tak vyjádřili svrchovanost Božího slova. V reformovaných evangelických sborech zaujala kazatelna centrální místo. V Římskokatolické církvi došlo k obnově starokřesťanského ambonu ve spojitosti s liturgickým hnutím a 2. vatikánským koncilem. Ambon má víceúčelovou funkci a slouží pro čtení z Písma, promluvy, zpěv žalmů a přednášení přímluvných modliteb. Ve sborech a modlitebnách Církve československé husitské jsou pro kazatelskou službu užívány starší klasické vyvýšené kazatelny, ale jsou pořizovány i nové přenosné kazatelny umístované v blízkosti stolu Páně. Kazatelna je viditelným znamením úkolu církve zvěstovat Boží slovo.

Křtitelnice

Z počátku křesťanství se křtilo v přírodní tekoucí nebo stojaté vodě (srov. Sk 8,36; Did 7 kap.). Od 3. století jsou dosvědčeny zvláštní prostory či budovy pro křest (baptisteria), které měly uprostřed křtitelnici v podobě bazénu (piscina). Do křestního bazénu křtěnec sestupoval po několika schodech, aby byl do vody ponořen a poléván. Křestní koupel nahradilo později v západní církvi samotné polití vodou. V kostelích byla budována zvláštní místnost pro křest s nádobami ze dřeva nebo kamene. Ve středověku se vyhotovovaly křtitelnice z kovu. Dnes se zdůrazňuje, že křtitelnice má být na viditelném místě v bohoslužebném prostoru. Připomíná Kristovu výzvu získávat učedníky a křtít je.

Stůl Páně

Kristova oběť nedovolovala, aby stůl prvokřesťanské hostiny byl zván „oltář“ (řec. thysiasterion, lat. altare). Byl nazýván „stůl Páně“ (řec. tra-

pedza Kyriuu, lat. mensa Domini). Když se začalo hovořit o večeři Páně jako o oběti, uvedl do církve označení „oltář“ Cyprian. Původně se jednalo o dřevěný stůl na čtyřech nohách. Tento dřevěný stůl se stal vlivem úcty k mučedníkům později zděným oltářem v podobě náhrobku. Východní církev zachovala tvar oltáře v podobě stolu. Po několik staletí byl oltář přístupný ze všech stran. Později se přesunul ke stěně. Na západě od 11. století se nad ním začala objevovat nástavba, nástavec. Oltáře jsou buď pevné nebo přenosné. Oltář se skládá ze spodní části – menza, ze středové, která je nazývána predela a z horní části zvané retábl. Reformace vystoupila proti mši jako obětování, a tím byla i proti oltáři, zvláště reformátor H. Zwingli. Do centra bohoslužebného prostoru byla postavena kazatelna. V utrakvistické církvi se užívaly gotické archy a později též renesanční oltáře (viz Winter, Z.: Zlatá doba českých měst, str. 144). Byly nahrazeny barokními oltáři v době proti-reformace. V Církvi československé husitské se stal v souvislosti s reformou bohoslužby ve 20. letech 20. století středem liturgického prostoru bohoslužebný stůl. Je označován bohoslužebný stůl Páně podle starokřesťanského způsobu (srov. 1 K 10,21 a L 22,29).

Svícen na bohoslužebném stole

Osvětlení bohoslužebné místnosti křesťanů mělo své praktické i symbolické důvody. V knize Skutky apoštolů se dovídáme, že v místnosti, kde křesťané naslouchali Pavlovu kázání a slavili večeři Páně, bylo mnoho lamp (Sk 20,8). Je možné, že večerní rozžhání lamp bylo provázeno modlitbou, jak to bylo běžné u Židů. Křesťané pronášeli při rozsvěcení světel díkyvzdání (srov. F. Kunetka: Eucharistie v křesťanské antice. Olomouc, 2004, s. 191–192). Svíce na oltáři se objevují od 11. století. V Římskokatolické církvi se dnes na oltář staví svíce v počtu dvou, čtyř nebo šesti. Jestliže vede liturgii biskup, užívá se sedm svící. V Církvi československé husitské se zpočátku užívaly dva svícny, ustálil se však jeden svícen umístěný na pravé straně stolu Páně (Bohoslužebný řád CČSH, V: Liturgie CČSH, vyd. 2004, s. 20). Jestliže je živá květina na bohoslužebném stole chápána jako znamení stvořitelského díla Boha Otce, kříž uprostřed liturgického prostoru odkazuje k Synu Ježíši Kristu, pak plamen svíce je chápán jako symbol Ducha svatého.

Misky na bohoslužebný chléb

Na bohoslužebný chléb se užívá miska, která se nazývá „patena“. Latinské termíny *patena*, *patina*, *patella* značí misku, talíř, obětní misku. *Patena* se stala součástí kalicha a byla užívána pro velké hostie. Bohoslužebná miska na chléb má být větší a hlubší, aby se do ní vešly hostie pro kněze i pro věřící. Nádoba na hostie se nazývá *pyxis*. Jiné označení, které se užívá pro dřevěnou misku na hostie, je „okřín“ (od *krojit*). „*Ciborium*“ (od lat. *cibo* – krmit) je kovová nádoba na uchovávání hostií. Původně se jednalo o semeník – rostlinu rostoucí v Egyptě. Později se stalo *ciborium* metaforou pro pohár. Odtud tedy toto označení, neboť se tento bohoslužebný předmět podobá poháru, kalichu, ačkoliv se jedná o nádobu pro chléb.

Kalich

Existuje hypotéza, že kalich, který držel v ruce při poslední večeři Pán Ježíš Kristus (Mk 14,23), byl pravděpodobně hliněnou miskou. Tato nádoba musela být dostatečně velká, aby z ní mohli všichni účastníci stolování pít. V židovství je důležité, aby nádoby pro rituální účely byly co nejhezčí. Materiál není až tak důležitý, proto není vyloučeno, že by mohl být kalich užíván Ježíšem skutečně z hlíny. Při domácí židovské slavnosti mohly být užívány nejen kovové, ale i hliněné kalichy. Chudší lidé měli keramické, avšak bohatší si pořizovali kovové poháry. V křesťanské bohoslužbě zpočátku neexistovaly zvláštní kalichy, nýbrž se používaly předměty denní potřeby. Kalich měl původně podobu *kantharu* – širokého poháru s dvěma uchy. Pro účely křesťanské bohoslužby byly záhy vyráběny kalichy z různých materiálů: zlata, stříbra, bronzu a v rostoucí míře také ze skla. V 8. a 9. století byly užívány veliké a těžké kalichy, se kterými bylo obtížné manipulovat. V té době se i na západě přijímalo ještě podobojí. Gotické a renesanční kalichy se zhotovovaly ze stříbra či zlata a byly bohatě zdobené. Kalichy 16. století byly zdobeny perlami, emailovými obrázky, erby dárců, opatřovány nápisy. Kalichy barokní byly ještě honosnější a více zdobené. Důsledný návrat k prostotě a jednoduchosti v užívání bohoslužebných předmětů byl patrný u husitů táborského směru a v Jednotě bratrské.

V počátcích Jednoty byl užíván dokonce i kalich dřevěný, jako tomu bylo zřejmě u táborů. V dominujícím utrakvistu, vyzdvihujícím přijímání z kalicha též laiky, byly kalichy zhotovovány z mědi, z cínu, z bronzu, ale i z pozlaceného stříbra a představovaly mistrné dílo uměleckého zlatnictví. Z velkého stříbrného kalicha podobojích na okraji zašpičatělém se zřejmě rozlévalo víno do menších kalichů, ze kterých věřící přijímali přímým upíjením nebo lžičkou ze stříbra. Tradičním materiálem západního i východního křesťanství pro zhotovení kalicha je zlato a stříbro. Podle pravoslavné církve může být zhotovený kalich pouze ze zlata a stříbra. Také v Římskokatolické církvi od 17. století do II. vatikánského koncilu mohl být zhotovován kalich pouze ze zlata nebo pozlaceného stříbra. V současnosti je ve Všeobecných pokynech k Římskému misálu uvedeno: „Posvátné nádoby ať se zhotovují z pevných materiálů, které jsou podle obecného úsudku pokládány za ušlechtilé... Přednost má takový materiál, který se snadno netříští a nepodléhá zkáze“ (s. 123). V Církvi československé husitské je v bohoslužebných rádech řečeno, že kalich má být zhotovován ze vzácných kovů a ušlechtilého materiálu. Bylo to zdůvodňováno i tím, že zlato a lesklý kov koncentruje pozornost účastníků bohoslužby (Srov. František Kalous: Řád bohoslužebný z roku 1924, s. 146). V bohoslužebném řádu je uvedeno zlato, stříbro, pozlacený či stříbrný kov, dřevo a sklo (Liturgie vydaná 2004, s. 20). V současnosti jsou rozšířeny i keramické kalichy. V každém případě bohoslužebný kalich – jeho podoba, vzhled a zacházení s ním mají vyjadřovat naši úctu vůči tomu, čemu tento předmět a symbol slouží.

1. JÁHENSKÉ SVĚCENÍ

Jáhenská služba je trvalý dar i celoživotní úkol. Je stálým svědectvím a službou Bohu i lidem v oběti celého života. Jáhenským svěcením je duchovní zmocnění ke službě zvěstování Božího slova, pastorační i diakonické činnosti a ke službě některými svátostmi (křest, útěcha nemocných, svátost manželství). K podstatě obřadu jáhenského svěcení patří vzývání Ducha svatého, slib, vzkládání rukou se slovy: „Osvěcuj a posiluj tě (bratře, sestro N.) Bůh Duchem svým svatým k věrné službě jáhenské.“ Součástí obřadu je předání Bible. Obřad vede biskup se spolusvětiteli – tj. nejméně jedním duchovním a laikem. V Liturgii je obřad zařazen po kázání a jeho součástí je krédo vyznávané společně se shromážděnou obcí.

SBOROVÉ MODLITBY A PŘÍMLUVY V LITURGII

Modlíme se za rozvíjení duchovních darů v rozmanitých službách Kristovy církve. Prosíme za ty, kteří zvěstují evangelium, vyučují a konají diakonii. Prosíme za bratra, sestru N. N., který (-á) přijme dnes pověření k jáhenské službě.

TEXTY PRO ZVĚSTOVÁNÍ

Mt 9,35-38	Vyslání dělníků na žeň
Mk 8,34-38	Následování Krista
L 10,1-11	Poslání učedníků

J 13,12-17	Pán příkladem pokorné a skromné služby
J 15,7-11	Setrvávání v Kristu
J 15,16-17	Základ pro poslání učedníků
Ř 10,12b-15	Poslání ke zvěstování Evangelia
2 K 6,1-4a.6-7a	Čím se prokazují Boží služebníci
1 Te 5,12-24	Služba novému společenství
1 Tm 3,8-13	Předpoklady jáhenské služby
2 Tm 3,14-4,5	Za svou službu odpovídáš Bohu
1 Pt 4,10-11	Kázání a služba

1. PÍSEŇ

Doporučené písně: 9, 71, 110, 111, 120, 127, 296, 301

2. ZAHÁJENÍ OBŘADU

- Boží jméno buď požehnáno nyní i na věky. Chvalte, Hospodinovi služebníci, chvalte jméno Hospodina! (Ž 113,1n)
- Jak je tvůj příbytek milý, Hospodine zástupů! Blaze těm, kdo bydlí ve tvém domě; mohou tě zde vždycky chválit. (Ž 84,2.5)
- Králi věků, nepomíjejícímu, neviditelnému, jedinému Bohu buď čest a sláva na věky věků. Amen. (1 Tm 1,17)
- Milost, milosrdenství a pokoj (vám) od Boha Otce a (†) Krista Ježíše, našeho Pána. (2 Tm 1,2)
- Milost a pokoj od Boha Otce a (†) Krista Ježíše, našeho Spasitele. (Tt 1,4)

3. USTANOVENÍ JÁHENSKÉ SLUŽBY PODLE PÍSEM

- Apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stole. Bratří, vyberte si proto mezi sebou ty, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou.“ Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce. (Sk 6,2.3.6)
- Máme rozličné dary podle milosti, která byla dána každému z nás: Kdo má dar prorockého slova, ať ho užívá v souhlase s vírou. Kdo má dar služby, ať slouží. Kdo má dar učit, ať učí. Kdo dovede povzbuzovat, nechť povzbuzuje. Kdo rozdává, ať dává upřímně. Kdo se stará o trpící, ať pomáhá s radostí. (Ř 12,6-8)

4. MODLITBA CÍRKVE

Zástupce obce:

Bože, vyslyš modlitbu své církve: Prosíme za všechny, kdo jsou a budou povoláni ke službě. Prosíme za bratra (sestru, -y) N. N., aby se stal (-a, -i) jáhnem (jáhenkou, jáhny), věrným a oddaným (věrnou a oddanou, věrnými a oddanými) ve tvé službě. Kéž vytrvá (-jí) až do konce – z tvé milosti, v požehnaní Pána Ježíše Krista a v moci Ducha svatého. Amen.

5. PÍSEŇ VZÝVAJÍCÍ DUCHA SVATÉHO

Doporučené písně: 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 335

6. PŘEDSTAVENÍ A DOPORUČENÍ KANDIDÁTA (-TKY, -TŮ)

Na představení kandidáta (-tky, -tů; 6.), na připomenutí charakteru jáhenské služby (7. a b c) se podílejí: zástupce diecézní rady, pověřený učitel bohoslovecké školy, člen rady starších náboženské obce, jejíhož života se kandidáti účastní.

7. PŘIPOMENUTÍ CHARAKTERU JÁHENSKÉ SLUŽBY

a) Oslovení kandidáta (-tky, -tů)

Vyzýváme tě (vás) a povzbuzujeme v Pánu Ježíši Kristu, aby sis byl (-a), vědom (-a) / (abyste si byli vědomi) služby, k níž jsi povolán (-a) a ustanovován (-a) / (jste povoláni a ustanovováni). Jaké bohatství se ti (vám) svěřuje na cestu! Buď (-te) dobrým spolupracovníkem (dobrou spolupracovnicí, dobrými spolupracovnicími) v pastýřské službě. Nepolevuj (-te) nikdy ve své práci a pílí, abys trvale přispíval (-a) / (abyste trvale přispívali) ke známosti Boha a k plnosti života v Kristu.

b) Četba z Písem

Lv 10,10	Musíte rozlišovat svaté od nesvatého a čisté od nečistého
J 12,26	Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje
Ř 12,1-12	Rysy křesťanského života
2 K 4,1-10	Apoštolská slabost i síla
Fp 4,8-9	Co jste přijali, to čiňte
Ko 3,23a	Váš Pán je Kristus - jemu sloužíte
2 Tm 2,1-7.15	Výzva k věrné službě

c) Poučení o duchovenské službě z řádů CČSH (Ústava, Řád duchovenské služby)

8. VYZNÁNÍ VÍRY

Biskup: Nyní společně vyznejme svou víru:

Věříme v Boha jednoho, Ducha věčného a Tvůrce všeho, Otce Ježíše Krista i Otce našeho, jenž od věčnosti vládne královstvím duší našich.

Věříme v Ježíše Krista, Syna Božího, Světlo ze Světla, Život ze Života, jenž od Otce přišel, životem svým zlo světa i smrti přemohl, aby nám získal království Boží věčné.

Věříme v Ducha Božího, jenž od věčnosti do věčnosti vše oživuje, v Ježíši Kristu se zjevil, skrze proroky a otce naše mluvil a v nás chce přebývat.

Věříme v život věčný, Dobra, Pravdy a Krásy, tak jako jsme přesvědčeni o smrti zla i zlých. Věříme, že Otec nebeský nás proto stvořil, abychom Ducha Božího v sobě majíce, šťastni byli, život Pravdy žili, Pravdy Boží hájiti se nebáli a života věčného tak jistě dosáhli.

Tak staň se!

9. ANTIFONA

Refrén: K tobě pozvedám svou duši, v tebe doufám. (*Agenda. První část, s. 106*)

1. O tvém jménu budu vyprávět svým bratrům a sestram.
2. Ve shromáždění tě budu chválit.
3. Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po svých stezkách.
4. Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti.
5. Veď mě cestou své pravdy a vyučuj mě; vždyť jsi můj Bůh, moje spása.

(Ž 22, Ž25)

10. BISKUPOVA MODLITBA

Bože, rozprostři nad tímto svým služebníkem (touto svou služebnicí, těmito svými služebnicíky) své svrchované požehnání. Osvět ho (ji, je), aby nad tvým slovem bez přestání rozjímal (-a, -li), vyznával (-a, -li), co od tebe slyšel (-a, -li), učil (-a, -li) tomu, co vyznává (vyznávají), a dosvědčoval (-a, -li) svým životem, co hlásá (hlásají). Ať ryzostí života bez kolísání přispívá (přispívají) k bohoslužbě tvé církve. Dej, Pane, ať slouží zvěstováním a vyučováním, svátostmi křtu, manželství, útěchy nemocných, koná (konají) diakonii a pastýřskou péči. Dopřej mu (jí, jim) i nám, aby to, co nyní z tvé milosti v jáhenské službě začíná, vytrvalo bez úhony až ke dni Kristovu. Pán Ježíš Kristus ať s tebou, Bože, v jednotě Ducha svatého věčně v nás žije a vládne na věky věků.

Obec: Amen.

11. SLIB

Biskup se obrací ke každému kandidátu jednotlivě: Uvědomuješ si, že tě ke službě povolává sám Bůh, a jsi připraven (-a) ji přijmout a věrně v ní setrvat?

Kandidát: Ano, spoléhám na Boha.

Biskup: Jsi odhodlán (-a) žít z Ducha Božího a celým svým životem se jáhenské službě oddat?

Kandidát: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Zavazuješ se zvěstovat a učit slovo Boží, setrvat s církví v bohoslužbě, podílet se na péči o svátostné obecnství a věnovat se službám milosrdenství?

Kandidát: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Budeš dodržovat a naplňovat řády své Církve československé husitské a pečovat o to, aby v ní vládl Duch Kristův?

Kandidát: Ano, s pomocí Boží.

Stvrzuje slib podáním ruky biskupovi a pověřeným zástupcům církve.

Biskup (obrácen ke kandidátovi; v případě více kandidátů biskup mluví v množném čísle): Všemocný Bůh, který tě přijímá za svého služebníka (svou služebnici), nechť tě k opravdové službě zmocní a naplní tě svou milostí.

Kandidát: Amen.

12. AKT SVĚCENÍ

(Kandidát klečí)

Svěcení koná biskup se spolusvětiteli – nejméně s jedním duchovním a laikem.

Biskup a spolusvětitelé kladou ruce na hlavu kandidáta se slovy:

Osvěcuj a posiluj tě, bratře (sestro) N. N., Bůh Duchem svým svatým k věrné službě jáhenské.

Předání Bible

Drž se knihy Písem svatých, abys v ní hledal (-a) a v ní našel (-a) svědectví o tom, který je Cesta, Pravda a Život.

Jáhen pokládá Bibli na stůl Páně.

13. VYSLÁNÍ

Ty však setrávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Víš, od koho ses tomu naučil. Buď ve všem střízlivý, snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele Evangelia a cele se věnuj své službě. (2 Tm 3,14; 4,5)

14. ZÁVĚREČNÁ DOXOLOGIE

Biskup, spolusvětitelé a nově pověřený jáhen (pověření jáhnové):

Pánu Ježíši Kristu, z jehož Evangelia žijeme a který nás učinil kněžstvem Božího království – jemu buď sláva i moc na věky.

Obec: Amen.

15. PÍSEŇ

Doporučené písně: 6, 28, 36, 46, 77, 102, 123, 295

Liturgie pokračuje částí Obětování.

2. ZŘIZOVÁNÍ (ORDINACE) A UVEDENÍ (INSTALACE) DO SLUŽBY BISKUPA

Biskup zvolený do čela duchovní správy je do své služby uveden liturgickým obřadem ordinace (zřizování biskupa) a do své funkce aktem instalace (uvedení v úřad). Obřad spočívá v prosbě o Ducha svatého a následném vzkládání rukou se slovy: „Osvěcuj a posiluj tě, bratře (sestro) N. N., Bůh Duchem svým svatým k věrné službě biskupské.“ Symbolickým úkonem je předání řetězu jako znamení odpovědnosti a pravomoci biskupské služby. Obřad vede patriarcha nebo pověření biskupové. Ruce na zřizovaného biskupa vzkládají biskupové, duchovní, laici (starší) zpravidla v počtu dvanácti. Obřad se koná v rámci Liturgie po kázání. Po obřadu pokračuje Liturgie částí Obětování; slouží jí nový biskup. Úkon zřizování biskupa se neopakuje, v případě znovuzvolení biskupa na další funkční období se koná pouze akt uvedení do úřadu (instalace – vynechává se bod 9, 10 a 11).

SBOROVÉ MODLITBY A PŘÍMLUVY V LITURGII

Aby naši církev po cestách své čisté pravdy vedl, v bratrské lásce, zbožnosti, poslušnosti a kázni utvrzoval a učinil z ní úrodnou svou vinici, modleme se k Hospodinu.

Aby ve všem duchovenstvu sobě věrné služebníky a církvi dobré pastýře a kněze milostí svou posvěcoval, modleme se k Hospodinu.

Aby biskupa našeho (biskupku naši) N. svým požehnáním provázel, laskavou milostí jej (ji) posiloval a ve správě diecéze jeho (její) rozhodování Duchem svatým vedl, modleme se k Hospodinu.

Obec: Smiluj se, Hospodine.

A prvnímu našemu patriarchovi Karlu Farskému za jeho svědectví víry a životní dílo duchovní obnovy věčná buď Boží paměť.

Obec: Věčná mu paměť, Boží paměť, věčná mu paměť. (*Liturgie, s. 22–23*)

TEXTY PRO ZVĚSTOVÁNÍ

Mk 10,42b-45	Před Bohem je velký ten, kdo slouží
L 10,1-15	Vyslání k dílu Páně
J 21,15b-17	Láska ke Kristu – předpoklad služby
J 21,17-18.19b	Pastýřská služba znamená následovat Krista
Sk 13,1-3	Vyslání k dílu Páně
1 Tm 3,1-7	Předpoklady pro službu biskupa
Tt 1,5-9	Předpoklady pro službu biskupa

Káže některý z biskupů nebo pověřený zástupce církve.

1. PÍSEŇ 111, 1-4

2. RČENÍ

Boží jméno buď požehnáno nyní i na věky. Chvalte, Hospodinovali služebníci, chvalte jméno Hospodina! (Ž 113,1n)

3. PROHLÁŠENÍ O VOLBĚ

Sdělují tomuto shromáždění následující: Podle platných řádů CČSH stojí v čele duchovní správy diecéze biskup.

Jako místopředseda (zástupce) Diecézní rady Církve československé husitské v ... oznamuji, že do služby biskupa byl (-a) zvolen (-a) diecézním shromážděním dne ... bratr farář (sestra farářka) N. N.

V tomto shromáždění mu (jí) církev vzkládáním rukou svěří biskupskou službu – dozorčí, pastýřskou a vysluhování svátostí bířmování a kněžského svěcení.

(Vzkládání rukou se koná pouze při ordinaci).

4. PŘIPOMENUTÍ BISKUPSKÉ SLUŽBY PODLE PÍSEM

Starejte se jako pastýři o Boží stádce u vás, ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké zistnosti, ale s horlivou ochotou, ne jako páni nad těmi, kdo jsou vám svěřeni, ale buďte jim příkladem. (1 Pt 5,2-3)

Neboť biskup má být bezúhonný jako správce Božího domu. Nemá být nadutý, zlostný, pijan, rváč, ziskuchtivý. Má být pohostinný, dobrý, rozvážný, spravedlivý, zbožný, zdrženlivý, pevný ve slovech pravé nauky, aby byl schopen jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak usvědčovat odpůrce. (Tt 1,7-9)

Kdo stojí v čele, ať je horlivý. (Ř 12,8)

5. MODLITBA CÍRKVE

Laický zástupce diecézní rady: Bože, vyslyš modlitbu své církve. Prosíme za bratra (sestru) N. N., který (-á) je povoláván (-a) k biskupské službě. Prosíme, aby byl (-a) tvým věrným a horlivým služebníkem (tvou věrnou a horlivou služebnicí). Kéž vytrvá až do konce - z tvé milosti, v požehnání Pána Ježíše Krista a v moci Ducha svatého. Amen.

6. VYZNÁNÍ VÍRY

Patriarcha nebo pověřený biskup: Bratře (sestro), zastáváš v plném rozsahu vyznání víry Církve československé husitské?

Odpověď: Ano.

Patriarcha nebo pověřený biskup: Vyznej spolu s celou církví: Věřím v Boha jednoho, Ducha věčného a Tvůrce všeho, Otce Ježíše Krista i Otce našeho, jenž od věčnosti vládne královstvím duší našich.

Věřím v Ježíše Krista, Syna Božího, Světlo ze Světla, Život ze Života, jenž od Otce přišel, životem svým zlo světa i smrti přemohl, aby nám získal království Boží věčné.

Věřím v Ducha Božího, jenž od věčnosti do věčnosti vše oživuje, v Ježíši Kristu se zjevil, skrze proroky a otce naše mluvil a v nás chce přebývat. Věřím v život věčný, Dobra, Pravdy a Krávy, tak jako jsem přesvědčen o smrti zla i zlých.

Věřím, že Otec nebeský nás proto stvořil, abychom, Ducha Božího v sobě majíce, šťastni byli, život Pravdy žili, Pravdy Boží hájiti se nebáli a života věčného tak jistě dosáhli.

Tak staň se!

7. MODLITBA

Patriarcha nebo jeden z biskupů: Bože svatý a láskyplný, ty povoláváš své proroky, apoštoly a svědky ve všech dobách. Prosimé, posvěť a naplňuj svým Duchem tohoto bratra (tuto sestru), který (-á) byl (-a) zvolen biskupem (biskupkou) Církve československé husitské. Dej, aby se nestal (-a) domýšlivým (domýšlivou), neboť kdo chce vést bratry a sestry, musí být jejich služebníkem. Ve všech zkouškách ho (ji) posiluj příkladem věrnosti tvého Syna Ježíše Krista a všech jeho svědků, zvláště Mistra Jana z Husince. Dávej mu (jí) moudrost a prozíravost v rozhodování. Obdař ho (ji) Duchem pokoje a smířlivosti, aby byl (-a) hlasatelem (hlasatelkou) tvého evangelia, šířitelem (šířitelkou) bratrství a přispíval (-a) k jednotě církve husitské a také ekumenického společenství. Bože, Otče náš, požehnej tomuto bratrovi (této sestře) i našemu konání v zaslíbení přítomnosti Ježíše Krista, neboť on – Oslavený a Vyvýšený, Pán nebe a země – se svým lidem zůstává stále.

Obec: Amen.

8. SLIB

Člen diecézní rady: Zavazuješ se dodržovat a naplňovat řady Církve československé husitské a ve své dozorčí službě dbát na jejich uplatňování ve své diecézi a v celé církvi?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

9. PÍSEŇ 264, 1-3

10. VZKLÁDÁNÍ RUKOU

Zřizovaný (-á) biskup (-ka) klečí.

Střídavě duchovenští představitelé (tři biskupové) a laičtí představitelé církve vzkládají ruce se slovy:

Osvěcuj a posiluj tě, bratře (sestro) N. N., Bůh Duchem svým svatým k věrné službě biskupské.

11. PŘEDÁNÍ ŘETĚZU

Patriarcha nebo jeden z biskupů: Přijmi, bratře (sestro), toto znamení Kristova jha ve tvé biskupské službě.

12. VÝZVA K BISKUPOVI

Místopředseda DR CČSH: Dávej pozor na sebe i celé společenství, ve kterém si tě Duch svatý ustanovil za biskupa (-ku), abys byl (-a) pastýřem Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna. (Sk 20,28)

13. VÝZVA KE SHROMÁŽDĚNÍ

Přednese člen DR CČSH: Poslouchejte ty, kteří vás vedou, a podřizujte se jim, protože oni bdí nad vámi a budou se za vás zodpovídat. Kéž to mohou činit s radostí, a ne s nářkem; to by vám nebylo na prospěch. Modlete se za nového biskupa (biskupku) N. a Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen. (Žd 13,17-21)

Liturgie pokračuje částí Obětování a slouží nový (-á) biskup (-ka).

3. POVĚŘENÍ A VYSLÁNÍ KAZATELE

Pověření a vyslání ke kazatelské službě vychází z všeobecného kněžství věřících, z nichž každý je zmocněn Duchem svatým ke svědectví evangelium slovem i životem. Kazatel se podílí na duchovenské službě především zvěstováním Božího slova. Podstatným znakem obřadu je slib kandidáta této služby, modlitba konaná biskupem či jím pověřeným zástupcem a prohlášení kazatelem podle řádů Církve československé husitské. Součástí je předání Bible. Obřad vede biskup nebo jím pověřený kněz. Obřad se koná v rámci Liturgie před závěrečným požehnáním.

SBOROVÉ MODLITBY A PŘÍMLUVY V LITURGII

Prosíme za církev, aby pronikala stále hlouběji do svědectví svatých Písem a zvěstovala slovo Boží věrohodně, přesvědčivě a srozumitelně všem lidem. Prosíme za bratra (sestru) N. N., který (-á) dnes přijme pověření ke kazatelské službě.

1. SVĚDECTVÍ PÍSMO O KAZATELSKÉ SLUŽBĚ

Ex 4,10-12	Hospodin učí své svědky, co mají mluvit
Ř 10,12b-15	Zvěstování Evangelia probouzí víru
1 Tm 1,5	Cíl křesťanského vyučování – láska
1 Tm 4,13.15-16	Ujmi se předčítání, kázání a vyučování
2 Tm 3,14-17	Kazatel a Písmo svaté
1 Pt 2,9	Hlásat Boží skutky
Žd 4,12-13	Moc Božího slova

2. ANTIFONA (zpívaná nebo recitovaná)

Světlem pro mé nohy je tvé slovo

Refrén: obec Jiří Pospíšil

Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje mo - ji stez - ku.

Duchovní

1. Tvá svědectví jsou di - vu - plná,
2. Kam tvá slova proniknou, tam vzchá - zí světlo,
3. Chva - lozpěv ať vy - trysk - ne mi ze rtů,
4. Ať můj jazyk opěvu - je, co jsi řekl,
5. Hos - podine, tou - žím po tvé spáse,

proto je má duše zachovává.
 nezkušení nabývají rozumnosti.
 neboť mne svým nařízením učíš.
 všechna tvá přikázání jsou spravedlivá.
 tvůj Zákon je pro mne potěšením.

Dohra na závěr

Refrén: Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.

1. Tvá svědectví jsou divuplná, proto je má duše zachovává.
2. Kam tvá slova proniknou, tam vzchází světlo, nezkušení nabývají rozumnosti.
3. Chvalozpěv ať vytryskne mi ze rtů, neboť mě svým nařízením učíš.
4. Ať můj jazyk opěvuje, co jsi řekl, všechna tvá přikázání jsou spravedlivá.
5. Hospodine, toužím po tvé spáse, tvůj Zákon je pro mne potěšením.

(Ž 119, 105.129.130.171.172.174)

3. PŘEDSTAVENÍ KANDIDÁTA (-TKY, -TŮ)

Doporučení diecézní rady (představitel církevního vzdělávání), případně zástupce rady starších náboženské obce, která uchazeče přijímá.

4. SLIB

Biskup (nebo jeho zástupce) se obrací ke každému kandidátu jednotlivě: Uvědomuješ si, že tě ke kazatelské službě (zvěstování Slova) povolává sám Bůh, a jsi připraven (-a) ji přijmout a věrně v ní setrvat?

Odpověď: Ano, spoléhám na Boha.

Biskup: Zavazuješ se zvěstovat slovo Boží podle Písma svatého a sloužit církvi k její jednotě v duchu jejího Vyznání víry?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Jsi ochoten (-na) a rozhodnut (-a) čistým příkladným životem dosvědčovat Boží mravní řád a vést k následování Pána Ježíše Krista?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Budeš dodržovat a naplňovat řády své Církve československé husitské a svou službou přispívat k tomu, aby v ní vládl Duch Kristův?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Stvrzuje slib podáním ruky biskupovi.

5. MODLITBA

Biskup nebo jeho zástupce se vztaženýma rukama:

- Bože, Otče, děkujeme ti, že stále povoláváš ze své milosti nové služebníky svého království. Prosíme za bratra (sestru) N. N., kterého (kterou) jsi povolal do služby kazatele (kazatelky) svého Slova. Uschopni ho (ji) svým Duchem, aby ničím neumenšoval (-a) tvou svrchovanost, nezakrýval (-a) tvé nároky a mohl (-a) přinášet druhým pravou naději z Evangelia. Amen.
- Bože, náš Otče, věčné je tvé Slovo a všechna tvá přikázání jsou pravda. Prosíme tě za tyto bratry a sestry, kteří přijali pověření být služebníky tvého Slova. Podmaň si je svou pravdou, aby dovedli s druhými mluvit tak, jak u tebe slyšeli. Duchu svatý, vlož do jejich srdcí i úst dar Slova, které by napravovalo, pomáhalo, těšilo a přinášelo spásu. Amen.

6. PROHLÁŠENÍ

Bratře, sestro, prohlašuji tě kazatelem (kazatelkou) podle řádů Církve československé husitské na základě ustanovení ... (cit. usnesení diecézní rady s uvedením místa působnosti).

7. PŘEDÁNÍ BIBLE

- Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. Buď ve všem strýzlivý (-á), snášeš útrapy, konej dílo zvěstovatele Evangelia a cele se věnuj své službě (2 Tm 4,2.5).

- Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, čiňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci (Ko 3,16-17).

8. POSLÁNÍ

- Proto se za vás stále modlíme, aby vás náš Bůh učinil hodnými svého povolání a svou mocí přivedl k naplnění každé vaše dobré rozhodnutí a dílo víry. Tak bude oslaveno jméno našeho Pána Ježíše ve vás a vy v něm podle milosti našeho Boha a Pána Ježíše Krista (2 Te 1,11-12).

9. POŽEHNÁNÍ *(podle Liturgie)*

10. PÍSEŇ

Doporučené písně: 9, 13, 71, 105, 106, 178, 179, 185, 296, 301

4. POVĚŘENÍ A VYSLÁNÍ KATECHETY

Katecheta je především určen pro službu učitelskou. Obřad spočívá ve složení slibu, modlitbě biskupa nebo jeho zástupce a prohlášení katechetou (-tkou) podle řádů Církve československé husitské. Součástí je předání Bible. Obřad vede biskup nebo jím pověřený kněz za účasti shromážděné obce.

Obřad se koná v rámci Liturgie po přijímání svátosti večere Páně.

SBOROVÉ MODLITBY A PŘÍMLUVY V LITURGIÍ

Prosíme za církev, aby pronikala stále hlouběji do svědectví svatých Písem a vyučovala křesťanské víře věrohodně, přesvědčivě a srozumitelně všem lidem. Prosíme za bratra (sestru) N. N., který (-á) dnes přijme pověření ke katechetické službě.

1. SVĚDECTVÍ PÍSMO O KATECHETICKÉ SLUŽBĚ

Dt 6,4-7a	Vštěpovat poznání lásky k Bohu
Ž 78,3-4	Předávat poselství o Hospodinových činech
Mt 28,18-20	Získávat učedníky a učit
Sk 5,42	Misie pro Krista a vyučování
Ř 10,12b-15	Zvěstování Evangelia probouzí víru
Ř 12,6.7b	Učení – dar milosti
Ef 4,10-12	Dar učení jako příprava na službu
1 Tm 1,5	Cíl křesťanského vyučování – láska
1 Tm4, 13.15-16	Ujmi se předčítání, kázání a vyučování

2. ANTIFONA (*recitovaná nebo zpívaná*)

Refrén: Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.
(viz s. 51)

1. Tvá svědectví jsou divuplná, proto je má duše zachovává.
2. Kam tvá slova proniknou, tam vzchází světlo, nezkušené nabývají rozumnosti.
3. Chvalozpěv ať vytryskne mi ze rtů, neboť mě svým nařízením učíš.
4. Ať můj jazyk opěvuje, co jsi řekl, všechna tvá přikázání jsou spravedlivá.
5. Hospodine, toužím po tvé spáse, tvůj Zákon je pro mne potěšením.

(Ž 119,105.129.130.171.172.174)

3. PŘEDSTAVENÍ KANDIDÁTA (-TKY, -TŮ)

Doporučení diecézní rady (představitel církevního vzdělávání), případně zástupce rady starších náboženské obce, která uchazeče přijímá.

4. SLIB

Biskup (nebo jeho zástupce) se obrací ke každému kandidátu jednotlivě: Uvědomuješ si, že tě ke katechetické službě povolává sám Bůh, a jsi připraven (-a) ji přijmout a věrně v ní setrvat?

Odpověď: Ano, spoléhám na Boha.

Biskup: Zavazuješ se svědomitým vyučováním svěřeným dětem, mládeži i dospělým zvěstovat slovo Boží podle Písma svatého a přivádět je tak ke Kristu?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Jsi ochoten (-na) a rozhodnut (-a) čistým příkladným životem dosvědčovat Boží mravní řád a vést k následování Pána Ježíše Krista?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Budeš ve své katechetické práci dodržovat a naplňovat rády své Církve československé husitské?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Stvrzuje slib podáním ruky biskupovi.

5. MODLITBA

Biskup nebo jeho zástupce se vztaženými rukama:

- Bože, Otče, děkujeme ti, že stále povoláváš ze své milosti nové služebníky svého království. Prosíme za bratra (sestru) N. N., kterého (kterou) jsi povolal do služby katechety (katechetky), aby vyučováním přiváděl (-a) ke Kristu svěřené děti, mládež i dospělé. Uschopni ho (ji) svým Duchem, aby ničím neumenšoval (-a) tvou svrchovanost, nezakrýval (-a) tvé nároky a mohl (-a) přinášet pravou naději z Evangelia. Amen.
- Bože, náš Otče, věčné je tvé Slovo a všechna tvá přikázání jsou pravda. Prosíme tě za tyto bratry a sestry, kteří přijali pověření být učiteli tvého Slova. Podmaň si je svou pravdou, aby dovedli ke svým svěřeným žákům mluvit tak, jak u tebe slyšeli. Duchu svatý, vlož do jejich srdcí i úst dar Slova, které by vyučovalo, těšilo a přinášelo spásu. Amen.

6. PROHLÁŠENÍ

Bratře, sestro, prohlašuji tě katechetou (katechetkou) podle řádů Církve československé husitské na základě ustanovení ... (cit. usnesení diecézní rady s uvedením místa působnosti).

7. PŘEDÁNÍ BIBLE

Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. Buď ve všem střízlivý (-á), snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele evangelia a cele se věnuj své službě (2 Tm 4,2.5).

8. POSLÁNÍ

- Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, činte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci (Ko 3,16-17).
- Proto se za vás stále modlíme, aby vás náš Bůh učinil hodnými svého povolání a svou mocí přivedl k naplnění každé vaše dobré rozhodnutí a dílo víry. Tak bude oslaveno jméno našeho Pána Ježíše ve vás a vy v něm podle milosti našeho Boha a Pána Ježíše Krista (2 Te 1,11-12).

9. POŽEHNÁNÍ *(podle Liturgie)*

10. PÍSEŇ

Doporučené písně: 9, 13, 19 (1.2.5), 102, 111, 179, 185, 193, 195, 197 (1.2), 296

5. POVĚŘENÍ A VYSLÁNÍ PASTORAČNÍHO ASISTENTA

Pastorační asistent je určen především pro práci pastorační a sociální. Podstatným znakem obřadu je slib, modlitba biskupa nebo jeho zástupce a prohlášení pastoračním asistentem podle řádů Církve československé husitské. Obřad vede biskup nebo jím pověřený kněz za účasti shromážděné obce. Obřad se koná v rámci Liturgie po přijímání svátosti večeře Páně.

SBOROVÉ MODLITBY A PŘÍMLUVY V LITURGII

Prosíme, Pane, za tvou pomoc a posilu pro bratra (sestru) N. N., který (-á) dnes přijme pověření ke službě pastoračního asistenta (pastorační asistentky) v této náboženské obci.

Pane, nestačíme na to, abychom účinně pomohli své církvi a světu. Dávej nám k tomu své zmocnění.

1. SVĚDECTVÍ PÍSMÁ

1 S 3,1-21	Povolání Samuela
Ž 119,57-64	Dodržování příkazů a Zákona
Mt 20,20-28	Žádost synů Zebedeových
Mk 9,33-37	Spor o prvenství
L 7,21-23	Uzdravení nemocných
Sk 16,25-34	Obrácení na víru
Ř 6,15-23	Osvobození od hříchu a nový život

1 K 12,4-11	Rozdílná obdarování Ducha Božího
2 K 3,18-4,6	Služebníci Ježíše Krista
Ga 5,16-26	Lidská svévole a ovoce Božího Ducha

2. ANTIFONA

Refrén: K tobě pozvedám svou duši, v tebe doufám. (*Agenda. První část, s. 106*)

1. O tvém jménu budu vyprávět svým bratřím a sestrám.
 2. Ve shromáždění tě budu chválit.
 3. Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po tvých stezkách.
 4. Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti.
 5. Veď mě cestou své pravdy a vyučuj mě; vždyť jsi můj Bůh, moje spása.
- (Podle Žalmu 22 a 25)

3. PŘEDSTAVENÍ KANDIDÁTA (-TKY, -TŮ)

Zástupce rady starších příslušné náboženské obce, představitel církevního učiliště, které kandidáta připravovalo, doporučení příslušné diecézní rady.

4. SLIB

Biskup nebo jeho zástupce se obrací ke kandidátovi, kandidátce: Bratře (sestro), uvědomuješ si, že tě ke službě pastoračního asistenta (pastorační asistentky) povolává sám Bůh?

Odpověď: Ano, spoléhám na Boha.

Biskup: Jsi připraven (-a) tuto službu v náboženské obci (v náboženských obcích) přijmout a věrně v ní setrvat?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Jsi připraven (-a) a rozhodnut (-a) dosvědčovat Boží mravní řád příkladem svého vlastního života a tak vést ostatní k následování Pána Ježíše Krista?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Budeš dodržovat a naplňovat řády své Církve československé husitské a usilovat o to, aby v této obci vládl Duch Kristův?

Odpověď: Ano, s pomocí Boží.

Biskup: Budeš spolupracovat s radou starších a dbát pokynů bratra faráře (sestry farářky)?

Odpověď: Ano.

Stvrzení slibu podáním ruky biskupovi nebo jeho zástupci, předsedovi rady starších a faráři.

5. MODLITBA

Biskup nebo jeho zástupce se vztaženýma rukama:

Bože, děkujeme ti, že stále povoláváš ze své milosti nové služebníky svého království. Ještě jednou se přimlouváme za bratra (sestru) N. N., který (-á) má konat službu pastoračního asistenta (pastorační asistentky) v této náboženské obci. Uschopni ho (ji) svým Duchem, aby se stal (-a) dobrým pomocníkem (dobrou pomocnicí) těm, kdo vedou tuto obec tvého lidu. Amen.

6. PROHLÁŠENÍ

Bratře (sestro), prohlašuji tě pastoračním asistentem (pastorační asistentkou) podle řádů Církve československé husitské a na základě ustanovení diecézní radou (usnesením ze dne a s uvedením místa působnosti).

7. POSLÁNÍ

Poslyšte apoštolské slovo: „Proto se za vás stále modlíme, aby vás náš Bůh učinil hodnými svého povolání a svou mocí přivedl k naplnění každé vaše dobré rozhodnutí a dílo víry. Tak bude oslaveno jméno našeho Pána Ježíše ve vás a vy v něm podle milosti našeho Boha a Pána Ježíše Krista. Amen.
(2 Te 1,11-12)

8. POŽEHNÁNÍ *(podle Liturgie)*

9. PÍSEŇ

Doporučené písně: 9, 13, 71, 105, 106, 178, 179, 185, 296, 301

6. UVEDENÍ DO SLUŽBY FARÁŘE (DUCHOVNÍHO)

*Farář je církví pověřený duchovní, který koná duchovní správu v konkrétní náboženské obci a je za ni v plném rozsahu odpovědný. Duchovní (pomocný kněz nebo jáhen) koná službu pod vedením faráře. Uvedení do služby faráře (duchovního) je nesváto-
stný liturgický obřad. Součástí obřadu je slib duchovního a členů rady starších, prohlášení (promulgace) s předáním dekretu o ustanovení a modlitba. Obřad vede biskup nebo pověřený zástupce diecézní rady. Obřad je zařazen po vyznání víry. V Liturgii dále pokračuje nově ustanovený farář (farářka). Obdobným způsobem se koná obřad uvedení do služby vikáře a uvedení duchovních ve specifických službách.*

PÍSEŇ

1. OSLOVENÍ SHROMÁŽDĚNÍ

Zástupce diecézní rady:

Sestry a bratři, dnes bude pověřen (-a) ke službě faráře (farářky) v této náboženské obci bratr (sestra) N. N. Jeho (Její) povolání a ustanovení bylo potvrzeno diecézní radou Církve československé husitské na jejím jednání dne ... tohoto roku.

2. PŘEDSTAVENÍ KANDIDÁTA (-TKY) ZÁSTUPCEM DIECÉZNÍ RADY

(Stručný osobní životopis, resp. zpráva o dosavadní službě v církvi)

3. OTÁZKY K DUCHOVNÍ (-MU) A PŘEDSTAVITELŮM OBCE

Otázky k duchovní (-mu) kladené biskupem nebo jeho zástupcem: Přijímáš pověření ke službě faráře (farářky) této náboženské obce?

Duchovní: Ano, přijímám.

Biskup nebo jeho zástupce: Slibuješ, že budeš věrně konat povinnosti faráře (farářky) tohoto sboru, jak tě k tomu zavazuje posláním a řádům Církve československé husitské i tvůj kněžský slib?

Duchovní: Ano, s pomocí Boží.

Duchovní podá ruku biskupovi nebo jeho zástupci.

Otázky ke členům rady starších (případně dalším duchovním) kladené biskupem nebo jeho zástupcem: Slibujete, že budete bratra (sestru) N. N. podpírat v jeho (její) kazatelské, kněžské a pastýřské službě?

Členové rady starších: Ano.

Biskup nebo jeho zástupce: Jako stvrzení vaší podpory podejte ruku bratru duchovnímu (sestře duchovní) na znamení spolupráce pro Boží království.

Představitelé obce podají ruku duchovní (-mu).

4. PROHLÁŠENÍ (PROMULGACE)

Biskup nebo jeho zástupce:

Jménem diecézní rady prohlašuji, že bratr (sestra) N. N. byl (-a) povolán (-a) a ustanoven (-a) farářem (farářkou) náboženské obce Církve československé husitské v ... od ... (datum).

Předání dekretu o ustanovení.

5. MODLITBA PŘEDSTAVITELE SBORU

Člen rady starších:

Všemohoucí Bože, blízký nám v Ježíši Kristu, děkujeme ti, že dnes mohl (-a) být pověřen (-a) službou v této naší náboženské obci nový bratr farář (nová sestra farářka). Prosíme tě, posiluj ho (ji), ať věrně setrvává ve službě tobě i sestrám a bratřím. Uschopni ho (ji) k věrohodnému zvěstování evangelia slovem i dosvědčování víry vlastním životem. Dávej mu (jí) pastýřskou lásku a vybavuj ho (ji) duchovními dary k prospěchu této náboženské obce i celé církve Ježíše Krista. Buď sláva Bohu Otci, Synu i Duchu svatému nyní i stále. Amen.

V Liturgii pokračuje nově ustanovený (-á) farář (-ka).

7. OBŘAD UVEDENÍ (INSTALACE) DO SLUŽBY PATRIARCHY

Zvolený patriarcha - ordinovaný biskup je do své funkce uveden aktem uvedení v úřad (instalací). Nesvátostný liturgický obřad spočívá ve slibu a v předání řetězu – znamení odpovědnosti a pravomoci nadcházející služby. Obřad vede dosavadní patriarcha společně s ostatními biskupy. Podílejí se na něm členové ústřední rady. Obřad se zařazuje před Zvěstování v rámci Liturgie, kterou dále vede nově instalovaný patriarcha. Jestliže zvolený kandidát nebyl ordinován na biskupa, před instalací (uvedením v úřad) se koná ordinace (zřizování biskupa). Obřad Uvedení do služby patriarchy následuje v tomto případě po kázání a navazuje na biskupskou ordinaci.

1. PŘIPOMENUTÍ SLUŽBY PATRIARCHY PODLE PÍSEM

Jediný je váš Mistr, vy všichni jste bratří. Kdo je z vás největší, bude váš služebník. (Mt 23,8b.11)

2. SDĚLENÍ O VOLBĚ

Místopředseda ÚR: Sestry a bratři, sděluji, že na sněmu svolaném k volbě patriarchy byl dne ... podle platných řádů církve zvolen ... patriarchou CČSH bratr N. N. Podle článku 59 Ústavy CČSH patriarcha plní v církvi s vědomím pří-

slušných biskupů úkoly vedení duchovní správy, vykonává pastýřskou péči, udílí svátost biřmování a svátost svěcení kněžstva, zřizuje zvolené biskupy, uvádí je do funkce a svolává generální synodu duchovenstva.

3. SLIB

Dosavadní patriarcha: Přistupujeme nyní ke složení slibu věrného a odpovědného plnění úkolů, jež jsou církví svěřeny patriarchovi, který se tím ujme své služby.

Dosavadní patriarcha: Přijímáš rozhodnutí bratří a sester, kteří tě na sněmu zvolili patriarchou, jako povolání od Boha?

Odpověď: Přijímám. Jsem připraven snášet všechno pro sestry a bratry, aby i oni dosáhli spásy v Kristu Ježíši.

Místopředseda ÚR CČSH: Slibuješ s pomocí Boží, že budeš věrně a odpovědně plnit úkoly své služby, jak ti byly připomenuty z řádů Církve československé husitské?

Odpověď: Slibuji s pomocí Boží.

Podá ruku dosavadnímu patriarchovi a místopředsedovi ÚR CČSH.

Dosavadní patriarcha: Sestry a bratři, přijímáte N. N. za svého patriarchu, chcete se za něj modlit, doprovázet jej bratrskou láskou a spolupodílet se na jeho odpovědnosti? Jestliže tomu tak je, odpovězte ano.

Odpověď: Ano.

5. PŘEDÁNÍ ŘETĚZU

Předávám ti, bratře patriarcho, toto znamení odpovědnosti a pravomoci tvé nadcházející služby.

6. MODLITBA NOVÉHO PATRIARCHY

7. PÍSEŇ

Po ní Liturgie pokračuje Zvěstováním.

Patriarcha vysluhuje svátost večeře Páně spolu s ostatními biskupy a koná závěrečné požehnání.

8. ZAHÁJENÍ KATECHUMENÁTU

Obřadem zahájení katechumenátu se zahajuje křestní příprava dospívajícího a dospělého ke svátosti křtu. Tímto obřadem má být liturgicky zvýrazněna intenzivní katecheticko-spirituální příprava k této svátosti. Katechumen je představen obci, která ho doprovází přímluvnými modlitbami. Vyjádří tak ochotu naslouchat Božímu slovu a učení církve. Obřad vede duchovní. Spolu s kandidátem křtu a jeho kmotrem (kmotry) je přítomen jáhen nebo kazatel, který křestní katechezi povede. Obřad se koná v rámci Liturgie před Zvěstováním.

SBOROVÉ MODLITBY A PŘÍMLUVY V LITURGII

Laický představitel sboru: Pane Bože, modlíme se za Církev československou husitskou. Tvé laskavé péči odevzdáváme všechny, kteří se v ní připravují na křest. Prosíme za bratra, sestru (bratry a sestry) N. N., který (-á) dnes zahajuje / (kteří dnes zahajují) křestní přípravu, aby v ní vytrval (-a) a byl (-a) křtem připojen (-a) / (vytrvali a křtem byli připojeni) k Božímu lidu. Amen.

Před modlitbou ke čtení svatých Písem předstoupí budoucí katechumen (-i) před stůl Páně.

1. OTÁZKY

Duchovní: S jakým úmyslem přicházíš (-íte) do shromáždění církve?

Uchazeč: Chci být vyučován v Božím slově, abych mohl být pokřtěn.

Duchovní: Uvědomuješ (-te) si, že je k tomu třeba touhy po poznání, udělat si čas a mít vytrvalost?

Uchazeč: Ano.

2. PROHLÁŠENÍ DUCHOVNÍHO

- Bratře, sestro N. N., jsi přijat (-a) / (jste přijati) do katechumenátu.
- Bratr, sestra N. N., zahajuje (-í) křestní přípravu.

3. BIBLICKÉ SVĚDECTVÍ O SMYSLU KŘESŤANSKÉHO VYUČOVÁNÍ A VÝCHOVY

Ž 78,1-7	Složít důvěru v Boha
Ž 119,26b-27	Vyučuj mě v tom, co nařizuješ
Př 1,5-7	Moudrost a kázeň
Př 3,1-7	Důvěřuj Hospodinu a odvráť se od zlého
Sk 2,36-41	Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci
1 Te 1,2-10	Přijetí slova víry
1 Tm 1,5	Cílem vyučování je láska

4. MODLITBA ZA KATECHUMENA (-Y)

Duchovní: Ať tě (vás) Kristus učí lásce k Bohu a k bližním.

Ať tě (vás) Duch svatý připraví vnitřní proměnou na přijetí svátosti křtu a přistoupení ke stolu Páně.

Ať tě (vás) z temnoty hříchu pozdvihne do světla své milosti.

Ať tě (vás) neodradí lidská slabost, ale drží tě (vás) Boží věrnost.

Ať se stáváš / (každý z vás stává) dobrým křesťanem, který patří trvale ke Kristovu lidu.

5. DOXOLOGIE

Tomu, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, jemu samému buď sláva v církvi v Kristu Ježíši po všechna pokolení na věky věků! Amen. (Ef 3,20-21)

6. VÝZVA KE KATECHUMENOVÍ

Duchovní: Naslouchej spolu s námi Božímu slovu a setrvávej ve vyučování až do dne křestní slavnosti.

Jdi ve jménu Páně (†).

Duchovní označí katechumena znamením kříže na čelo, katechumen usedne do lavice a Liturgie pokračuje částí Modlitba před čtením ze svatých Písem.

7. PÍSEŇ

Doporučené písně: 306, 312

9. PŘIJETÍ DO NÁBOŽENSKÉ OBCE

Vstup do Církve československé husitské se děje křtem nebo obřadem přijetí již pokřtěného do náboženské obce. Text obřadu rozlišuje dvojí variantu: a) navracející se do církve, b) přistupující z jiné církve. Přistupující do náboženské obce je představen a vyznává víru. Duchovní jej přijímá do společenství se slovy: „Vítáme tě, bratře (sestro) N. N. a přijímáme tě do našeho sboru. Jsi zahrnut (-a) do společenství stolu Páně a mezi ty, kteří mají podíl na duchovních darech Božího lidu.“ Spolu s obcí se přistupující podílí na slavení a přijímání svátosti večeře Páně. Obřad se koná v rámci Liturgie po kázání.

1. PŘIVÍTÁNÍ

Po úvodní písni duchovní přivítá a představí přistupujícího:

Dnes přijmeme do společenství naší náboženské obce bratra (sestru) N. N.

Přivádí ho (ji) bratr (sestra) N. N.

Následuje vstupní pozdrav a Liturgie.

2. SBOROVÉ MODLITBY A PŘÍMLUVY V LITURGII

Prosíme tě za náš sbor, aby se stal duchovním domovem pro bratra (sestru) N. N.

Obec: Smiluj se, Hospodine.

a) Prosíme za ty, kteří se vzdálili od tvého Slova a na víru zapomínají; přiveď je nazpátek z marnotratných cest. Tvé Slovo, jež přemáhá všechno zlé, nechť zdolá všechny síly temnoty, strhující nás ke starým životním způsobům.

Obec: Smiluj se, Hospodine.

b) Prosíme za všechny církve, abychom společně hledali cestu v jednotě vyznání, křtu a společenství večere Páně. Dej, aby křesťané byli prvotinou obnovy, kterou jsi v Kristu započal; nechť stavíme na jistotě, že jsi živ a že své dílo slavně dokonáš v církvi i ve světě.

Obec: Smiluj se, Hospodine.

3. TEXTY PRO ZVĚSTOVÁNÍ

a) v případě navracejícího se:

L 15,4-6	Nalezení ztracené ovce
L 15,11-23	Radost z návratu ztraceného syna
L 19,9-10	Pán Ježíš přichází zachránit

b) v případě přistupujícího

Mt 10,32-33	Přiznání se ke Kristu
J 6,37-40.44	Kdo ke mně přijde, toho neodmítну
Ř 15,7	Přijímejte jeden druhého

Po kázání předstupuje přijímaný před stůl Páně.

4. VYZNÁNÍ VÍRY

Duchovní: Bratře (sestro), vyznej společně s námi víru:

Věříme v Boha jednoho, Ducha věčného a Tvůrce všeho, Otce Ježíše Krista i Otce našeho, jenž od věčnosti vládne královstvím duší našich. Věříme v Ježíše Krista, Syna Božího, Světlo ze Světla, Život ze Života, jenž od Otce přišel, životem svým zlo světa i smrti přemohl, aby nám získal království Boží věčné.

Věříme v Ducha Božího, jenž od věčnosti do věčnosti vše oživuje, v Ježíši Kristu se zjevil, skrze proroky a otce naše mluvil a v nás chce přebývat.

Věříme v život věčný, Dobra, Pravdy a Krásy, tak jako jsme přesvědčeni o smrti zla i zlých.

Věříme, že Otec nebeský nás proto stvořil, abychom Ducha Božího v sobě máme, šťastni byli, život Pravdy žili, Pravdy Boží hájiti se nebáli a života věčného tak jistě dosáhli.

Tak staň se!

5. PŘIJETÍ DO SPOLEČENSTVÍ

S podáním ruky přijímanému duchovní prohlašuje: Vítáme tě, bratře (sestro) N. a přijímáme tě do našeho sboru. Jsi zahrnut (-a) do společenství stolu Páně a mezi podílníky na duchovních darech Božího lidu.

6. MODLITBA

Duchovní nebo starší sboru: Modlíme se za tohoto bratra (tuto sestru), za sebe navzájem a za všechny lidi. Pane, prosíme tě, dej, abychom tě věrně následovali a dávali dobrý příklad dospělým, mládeži a dětem. Prosíme tě za rodinu tohoto bratra (této sestry), aby v jeho (její) rodině vládla a trvale přebývala tvá láska. Prosíme za sebe a za všechny křesťany, obnovuj nás svým Duchem a dej, abychom si plně uvědomovali závazek svého křtu. Ať se nepřestáváme sytit Božím slovem a setrváme ve svátostném společenství s Kristem. Za všechny lidi tě prosíme, aby se jim dostalo účasti na spáse, kterou jsi přinesl celému světu.

Obec: Amen.

7. PÍSEŇ

Doporučené písně: 26; 27; 61,1-3; 70; 89; 110,1-2; 173; 285; 301; 311; 335

8. VERŠ K OBĚTOVÁNÍ

- I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti milé Bohu pro Ježíše Krista. (1 Pt 2,5)
- Vybízím vás, bratři a sestry, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou a Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. (Ř 12,1)

Liturgie pokračuje a přijímaný přistupuje spolu s ostatními ke stolu Páně.

10. PŘIPOMÍNKA KŘTU

Zvláštní obřad Připomínka křtu vede pokřtěné k vědomí zaslíbení a závazku, který skrze svátost křtu přijali. Obřad se koná na Bílou sobotu v rámci Liturgie po kázání (body 1, 10, 11, 12, 13) nebo v rámci samostatné pobožnosti podle F. Kalouse. Součástí je kající modlitba se zaslíbením Božího odpuštění, vyznání víry, připomenutí křestního slibu a symbolické rozžehnutí svíce. Obřad vede farář nebo jím pověřený duchovní.

1. ÚVODNÍ OSLOVENÍ

Milé sestry a bratři v Kristu! Ve svátosti křtu nám Bůh stvrdil svou odpouštějící milost a přijal nás za své syny a dcery. Kristovým vzkříšením nás povolal k živé naději. Duchem svatým nás vybavil k novému životu. Svým křtem jsme spojeni v jedno tělo, v jednu Kristovu církev, k poslušnosti a následování jednoho Pána.

Připomeňme si nyní společně a také každý sám za sebe svůj křest, a tím Boží zaslíbení i závazek, který jsme ve křtu přijali.

2. APOŠTOLSKÝ POZDRAV

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána (†) Ježíše Krista.

3. ÚVODNÍ PÍSEŇ

Doporučené písně: 170; 278; 335

4. ÚVODNÍ MODLITBY PODLE F. KALOUSE

5. KAJÍCÍ MODLITBA (KONČÍ ZASLÍBENÍM BOŽÍHO ODPUŠTĚNÍ)

6. PÍSEŇ

7. ČTENÍ PÍSMSA

8. KÁZÁNÍ

9. PÍSEŇ

10. PŘIPOMÍNKA KŘESTNÍHO ZASLÍBENÍ A ZÁVAZKU

Duchovní: Sestry a bratři, byli jsme povoláni Ježíšem Kristem. Tomuto povolání máme dělat čest způsobem svého života. Své rozhodnutí a odhodlání dát se vírou v Krista vést si nyní připomeňme a vyznejme je:

Byli jsme v Kristu povoláni ke svobodě, abychom se už nemuseli dát ovládat svým sobectvím. Ptám se každého z vás: zřikáš se tedy znovu zla a chceš i nadále zápasit se svody hříchu a spoléhat se při tom na Kristovo vítězství?

Odpověď: Chci, s pomocí Ducha svatého.

Duchovní: Byli jsme povoláni na cestu následování Krista Ježíše. Ptám se každého z vás: chceš ho tedy i dále následovat

ve smíření, trpělivosti a službě, odpouštět druhým tak, jako Bůh v Kristu odpustil tobě, přemáhat zlé dobrým a spoléhat se při tom na Kristovu spravedlnost?

Odpověď: Chci, s pomocí Ducha svatého.

Duchovní: Byli jsme povoláni do společenství Kristova těla. Ptám se každého z vás: chceš vůči svým nejbližším sestřám a bratrům i vůči křesťanům jiných církví usilovat o zachování jednoty Ducha ve svazku pokoje a spoléhat se při tom, že Kristova milost a sláva bude jednou zjevena všemu stvoření?

Odpověď: Chci, s pomocí Ducha svatého.

11. VYZNÁNÍ VÍRY

- Vyznejme společně víru tak, jak ji vyznává Církev československá husitská, do níž jsme byli svátostí křtu uvedeni: Věříme v Boha jednoho, Ducha věčného a Tvůrce všeho, Otce Ježíše Krista i Otce našeho, jenž od věčnosti vládne královstvím duší našich.

Věříme v Ježíše Krista, Syna Božího, Světlo ze Světla, Život ze Života, jenž od Otce přišel, životem svým zlo světa i smrti přemohl, aby nám získal království Boží věčné.

Věříme v Ducha Božího, jenž od věčnosti do věčnosti vše oživuje, v Ježíši Kristu se zjevil, skrze proroky a otce naše mluvil a v nás chce přebývat.

Věříme v život věčný, Dobra, Pravdy a Krásy, tak jako jsme přesvědčeni o smrti zla i zlých. Věříme, že Otec nebeský nás proto stvořil, abychom Ducha Božího v sobě majíce, šťastni byli, život Pravdy žili, Pravdy Boží hájiti se nebáli a života věčného tak jistě dosáhli. Tak staň se!

- Vyznejme nyní společně víru podle Apoštolského vyznání víry:

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřižován, umřel a byl pohřben, sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího, odkud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, hříchů odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. Amen.

- Vyznejme nyní společně víru podle Nicejsko-cařihradského vyznání víry:

Věřím(e) v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. Věřím(e) v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce před všemi věky: Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem; skrze něho všechno je stvořeno. On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem. Byl za nás ukřižován, za dnů Pontia Piláta byl umučen a pohřben. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce. A znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce.

Věřím(e) v Ducha svatého, Pána a Dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků.

Věřím(e) v jednu svatou, všeobecnou, apoštolskou církev. Vyznávám(e) jeden křest na odpuštění hříchů. Očekávám(e) vzkříšení mrtvých a život budoucího věku.

12. SYMBOLICKÝ ÚKON (VODA A SVÍCE)

a) děkonná modlitba nad vodou

Pokřtění přistupují k nádobě s vodou (křtitelnice).

Duchovní: Všemocný Bože, tvůj Syn Ježíš Kristus se dal pokřtít v řece Jordánu. Vzdáváme ti chválu a děkujeme ti za dar vody očišťující a oživující. Požehnej naši dnešní připomínku křtu, v němž jsme obdrželi život z vody a z Ducha svatého.

b) hymnus s rozsvěcením svíce

Liturg zažehne svou svíci od svíce planoucí na stole Páně za recitace nebo zpěvu hymnu Probuď se, kdo spíš (viz Agenda 1. část, s. 113) a rozsvítí svíci nejbližšímu účastníkovi a postupně se tak děje v celém shromáždění za opakovaného zpěvu hymnu.

13. MODLITBA

Bože milostivý, přijmi, prosíme, toto naše vyznání. Ujmi se nás svým svatým Duchem a posiluj naše odhodlání. Ve své věrnosti přemáhej naši nedostatečnost. Zachovej nás ve víře se všemi, kdo ti patří, až do onoho posledního času, kdy zjevíš své spasení. Tobě, Bože – spolu se Synem v jednotě Ducha svatého – buď sláva nyní i vždycky.

Obec: Amen.

Svíce se uhasí a uloží na lavice. Obec usedne.

14. PÍSEŇ

15. TUŽBY A MODLITBY

Zpívané velikonoční tužby viz pobožnost podle Františka Kalouse. Následují sborové modlitby a přímluvy.

16. MODLITBA PÁNĚ

O-D (recitují nebo zpívají): Otče náš, který jsi v nebesích, po-
svěť se jméno tvé, přijď království tvé! Buď vůle tvá jako v nebi
tak i na zemi! Chléb náš vezdejší dej nám dnes a odpusť nám
naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuveď
nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť tvé je království
i moc i sláva na věky. Amen.

17. POŽEHNÁNÍ

Duchovní: Požehnání všemohoucího Boha Otce a mír (†) Ježíše
Krista a milost Ducha svatého nechť sestoupí na nás a zůstane
nám i budoucím.

Obec: Po věky věků.

18. OZNÁMENÍ

19. PÍSEŇ

11. ZPOVĚDNÍ ZRCADLA

Zpovědní zrcadlo je součástí přípravy na zpověď v rámci svátosti pokání. Neslouží k předčítání při bohoslužbách, ale pro liturgickou a pastorační přípravu. Varianty vycházejí z Desatera, Ježíšových výroků a z epištol. Napomáhají kajícníkovi uvědomit si ve světle Božího slova nároky a konkrétní požadavky na život křesťana a na základě poznání svých selhání formulovat doznání vin a hříchu. Varianty, jejichž základem je Boží slovo z Písem Starého a Nového zákona, lze uzpůsobit s ohledem na konkrétní pastorační situaci.

Varianta I. DESATERO BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ

Izraelci, které si pravý Bůh – Hospodin vyvolil za zvláštní lid, byli zavázáni dát se v celém životě vést Božími přikázáními (Zákonem), zkráceně Desaterem. Když nakonec přišel Boží Syn – Ježíš, aby se plně zjevila Boží vůle, prohlásil: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.“ (Mt 5,17) Nuže, ptejme se v této chvíli my všichni, kdo patříme ke Kristovu posvěcenému lidu, nakolik jsme dodržovali a dodržujeme tento Zákon, nakolik jej naplňujeme.

1. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.

Otevřme ochotně a kajícně svou mysl a pátrejme po tom, zda jsme ve své víře, ve svých myšlenkách a ve svých nadějích stavěli na jediném, pravém a živém Bohu.

Nešli jsme svým životem jen naslepo, bez duchovního zakotvení? Neuchylovali jsme se k falešným bohům? Neoddávali jsme se náhodě či tzv. osudu? Nespoléhali jsme na různé pověry, věštby či horoskopy? Nesnažili jsme se nahlížet do záhrobí? Nepřijímali jsme bezmyšlenkovitě různé nekřesťanské náboženské představy?

Nedávali jsme se do služeb pochybných a nebezpečných životních či politických názorů? A konečně: Nevyhradili jsme Bohu a Otci Ježíše Krista jen zcela okrajové místo ve svém životě?

2. Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho; nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.

Bůh je duch. Mnohdy jsme se však místo k němu upnuli k předmětům, které ho měly zastoupit: k jeho znázorněním, k lidským talismanům. Mysleli jsme, že takto máme Boha ve své moci, aby nám sloužil. Tak jsme se vůči němu provinili.

Nenahradili jsme vyhlížení živého Boha a jeho uctívání zvykem uchýlovat se k jeho zobrazením, ať už jde o obrazy, sochy, krucifixy, nebo dokonce o naše osobní ozdoby v podobě odznaků, náhrdelníků s křížkem, se znamením zvěrokruhu a podobně?

Bůh je živá bytost. Mluvil k nám osobní Bůh víc než různé vžitě symboly, jež dědíme a jimiž se obklopujeme?

Anebo nestalo se něco jiného naší modlou, které jsme se především oddávali, ať už to byly politické programy, na odív vystavované mediální hvězdy nebo prostě to, co se nazývá spotřebitelský konzum, módní životní styl a podobné věci?

3. Nezneužiješ jméno svého Pána Boha; Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by to učinil.

Dříve přikazovala církev nepoužívat bezmyšlenkovitě výrazů a kleteb, v nichž se vyskytuje jméno Boha či Ježíše. Ale zneužívat Boží jméno značí víc: dovolávat se ho při pochybných tvrzeních, ano – při lži.

Neplýtvali jsme tedy jeho posvátným jménem a nedovolávali jsme se jeho autority ve věcech, jež toho nejsou hodny, ba které se mu přímo přičítají?

Nedožadovali jsme se od Boha věcí, které nám nepřislíbil a které by nám nakonec byly ke zkáze, ne k užitku?

4. Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.

Stvořitel uložil člověku pracovat. Chce, abychom svou práci vykonávali tvůrčím způsobem a usilovně. Jeden den v týdnu však Hospodin určil k odpočinku. Má být zasvěcen – jako neděle či jako zvláštní svátek – tomu, abychom ve společenství s druhými pozvedli své mysli a svá srdce k bohoslužbě. Je pro nás dnem zbožné radosti nebo jen jakési povinnosti či rovnou dalším pracovním dnem?

Dodržujeme toto přikázání, nebo na ně zapomínáme, či si pořizujeme výmluvy, jak se mu vyhnout?

A zдалipak si i v jiný den uděláme čas pro čtení Bible, písňe ze Zpěvníku – čas na chvíli ztišení, naslouchání Boží řeči a čas pro svou modlitbu?

5. Cti svého otce a matku.

Milí rodičové, zda jste uměli být vděční za to, že se vám dostalo daru dětí, a zdali jste jim věnovali dostatečnou péči

a výchovu k tomu, aby se stali slušnými a jiným užitečnými lidmi?

A vy, potomci, zdali jste se snažili rozumět svým rodičům, byli jim vděční a prokazovali jim úctu?

Spláceli jste jim lásku láskou? Pečujete o ně obětavě, když pak stárnou, ochabují a umírají?

Jiná varianta: Ctít rodiče znamená projevovat jim úctu a vděčnost za to, že nás přivedli na svět, vychovali nás, obklopili láskou a ukázali nám cestu víry. Nezůstali jsme jim něco dlužni?

6. *Nezabiješ.*

Dárcem lidského života je Bůh-Stvořitel. Nikdo si nemůže dát život sám a na nikoho tedy není přeneseno ani právo život ukončit, usmrtit. Ale lidská společnost počítá s možností zabíjet – zejména ve válce, i při trestání těžkých přestoupení zákonů. Zvykla si na možnost ukončit život lidského zárodku (potraty) a dnes nadto uvažuje o právu zkrátit smrtelné utrpení (eutanázie).

To všechno je spjato s lidskou porušeností a hříchem.

Ptejme se tedy: Je nám lidský život svatý? Nepodíleli jsme se na podobných věcech? Nejsme spoluvinní tím, že jsme nepomohli tam, kde bylo potřebí, nebo tím, že jsme se nevězpereli proti násilnému ukončení života?

7. *Nesesmilníš, nezczizolžíš.*

Pán Bůh stvořil člověka jako muže a ženu. Svěřil jim dar lásky – duchovní i tělesné. Tam, kde jsou vztahy muže a ženy podloženy oddaností a věrností, děje se i tělesná láska s požehnáním. Člověk se však snadno dává unášet svými

pudy a vášněmi. Ohlíží se i za jinými možnými partnery; hledá u nich uspokojení a hrubě poškozují až i ničí vztahy, v nichž dosud žil (rozvod).

Jsme si vědomi toho, že kdo cizoloží, dotýká se tím i cti Boží? Máme v té věci čisté svědomí nebo máme čeho litovat a z čeho se kát?

8. *Nepokradeš.*

Je v povaze člověka, že se obklopuje věcmi a majetkem – ve snaze zajistit si život. Jeho pokušením však bývá získat některé věci i bez vlastní námahy a práce – vzít si něco neoprávněně, ať už jsou to věci a hodnoty jakoby ničí, nebo jsou vlastnictvím společnosti anebo jsou majetkem soukromým. Ptejme se v té souvislosti: Nenaříkali jsme si nad svou zdánlivou nezaopatřeností, nestali jsme se chtivými a hamižnými? Nezabývali jsme se myšlenkou přijít k něčemu bez zásluh a neoprávněně? Neukradli jsme něco – ať už se na to přišlo nebo ještě ne? Umíme vracet to, co nám vlastně nenáleží? A konečně: Umíme rozdávat ze svého?

9. *Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.*

Vážným, ale běžným případem bývá pokřivený vztah k příbuzným, sousedům a bližním. Rodí se z nepozornosti, ze zlé vůle, z hněvu a zlosti. Hledáme na lidech, co je jejich „lepší stránkou“, nebo naopak býváme proti nim zaujatí, šíříme o nich slyšené pomluvy a sami je vymýšlíme?

Ani před soudem Božím, ani lidským nemáme právo vydat proti svému bližnímu pochybné, nepravdivé, křivé svědectví. Jsme v té věci bez prohrěšků a vin?

10. *Nebudeš dychtit po nikom a po ničem, kdo nebo co patří tvému bližnímu.*

Ke špatným vlastnostem člověka patří závistivost a touha po tom, co patří bližnímu.

Uměli jsme vždy zkrátit svůj chtivý obdiv k manželce či manželovi někoho druhého? Nesnažili jsme se získávat a odvádět mu jeho přátele? Pokárali jsme zavčas a likvidovali jsme své „dychtění“ po tom, čím byl obdařen nebo čeho dosáhl náš bližní? Umíme se radovat z úspěchu a štěstí svých bližních?

- Nuže, jestliže jsme byli v těchto chvílích dost otevření Bohu a dost přísní na sebe, pozvedněme nyní svou pokornou mysl k Bohu v upřímném doznání hříchů.

Varianta II. DVOJPŘIKÁZÁNÍ LÁSKY

Ježíš Kristus, Syn Boží a Syn člověka *přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo (L 19,10)*. Zvěstoval blízkost Boží vlády a s tím přinášel i milost a možnost znovuzrození pro všechny, kteří mu uvěří. Jde o milost nezaslouženou. Kdo jí bude chtít zneužívat či kdo jí pohrdne a dále otročí hříchu, pro toho se milost mění v odsouzení: *Všichni se musíme ukázat před soudným stolcem Kristovým, aby každý vzal odplatu za to, co činil ve svém životě – ať dobré, či zlé (2 K 5,10)*.

Jsme-li pokřtěni ve jméno Ježíše – Božího Syna a svého Spasitele, je na nás, abychom se nyní vyzpovídali ze všeho, čím jsme se ve svém myšlení a jednání vzdálili od Kristem zjevené Boží vůle a čím jsme svůj život poskvřili, ohrozili a znevážili.

Vodítkem k tomu nám na počátku bude to, jak se Boží Syn a náš Spasitel staví k tomu, co po nás žádá Starý zákon: První přikázání Izraele je toto: *Miluj Pána Boha svého z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly. A druhé – miluj svého bližního jako sám sebe. Většího příkazu nad tato dvě není (Mk 12,28-31).*

Ptejme se tedy svého myšlení a svých srdcí: Jak se to vůbec má s naší vírou a láskou vůči Bohu? Hledáme Pána Boha, vyhlížíme jej, dotazujeme se na jeho vůli, radíme se s ním a posloucháme jej? Stojí on ve středu našeho života nebo jen na jeho okraji? Není snad náš vztah k němu nahodilý a ledabylý? Vážíme si ho a umíme mu být vděční za všechno, co nám poskytuje? Jak mnoho nám chybí k tomu, aby se dalo říct, že jej skutečně milujeme? Kéž by o nás platilo: *Hospodine, miluji tvé jméno, miluji tvá přikázání a nařízení, miluji tvůj Zákon a tvá svědectví, miluji tebe samého (Ž 119).*

Nemenší opravdovost žádá po nás Boží milost a Boží vůle i pokud jde o naše bližní, o lidi: *Milujte se navzájem, neboť láska je z Boha a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná. Kdo nemiluje, nepoznal Boha – protože Bůh je láska. Kdo nemiluje svého bližního, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí (1 J 4,7n.20).*

Ptejme se nyní, jakou hodnotu a jakou náplň má pro nás slovo láska a příkaz milovat bližního. Kolik jsme toho vůči závazku lásky poskvřnili a pokazili, kolik jsme zůstali dlužni svým nejbližším – manželkám a manželům, dětem, rodičům, sourozencům? A kolik ostatním svým bližním, vůči nimž se máme držet zásady: *Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi (Mt 7,12)?*

Zamysleme se nyní nad vztahy mezi lidmi a připomeňme si: *Z každého planého slova, jež lidé vyřknou, budou skládat účty v den soudu (Mt 12,36). Zanechte tedy lži a mluvejte pravdu každý se svým bližním. Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba. Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utržení a s tím i každá špatnost; buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem – jako Bůh v Kristu odpustil vám (Ef 4,25.29-32).*

Žijte tedy v Kristu Ježíši, jehož jste křtem přijali za Pána. V něm zapuštěte kořeny, na něm postavte základy; pevně se držte víry, jak jste v ní byli vyučeni (Ko 2,6).

Vynaložte všechnu snahu na to, abyste ke své víře připojili ctnost, k ctnosti poznání, k poznání zdrženlivost, ke zdrženlivosti trpělivost, k trpělivosti zbožnost, ke zbožnosti bratrskou a sesterskou náklonnost a k té náklonnosti lásku (2 Pt 1,5nn).

Varianta III. VÝZVY JEŽÍŠE A APOŠTOLŮ

Ve chvíli, kdy se máme obrátit k Bohu s upřímným doznáním všech svých pochybení a hříchů, ponořme se do svého nitra a srovnávejme své myšlenky, touhy, skutky a činy s tím, co po nás jako po věřících dětech Božích žádá náš Pán Ježíš Kristus a jeho apoštolé.

Pán Ježíš praví: *Já jsem ta cesta, pravda i život (J 14,6). Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života (J 8,12).* Současně nás však varuje: *Někteří z vás nevěří (J 6,63n). Kdo se stydí za mne a za má slova v tomto zpronevěřilém a hříšném pokolení, za toho se bude stydět i Syn člověka, až přijde ve slávě svého Otce (Mk 8,38).*

Střeďte čistotu své víry, nabádá nás apoštol. *Nedejte se strhnout všelijakými cizími naukami (Žd 13,9). Dejte si pozor, aby vás někdo nesvedl prázdným a klamným filozofováním, založeným na lidských bájích, na „vesmírných mocnostech“ (Ko 2,8). Vy se v žádném případě nedejte zapřáhnout do cizího jha spolu s nevěřícími! Co má společného spravedlnost s nepravostí? A jaké soužití světla s temnotou (2 K 6,14)? Nepodílejte se na neúčinných skutcích tmy – naopak nazývejte je pravým jménem (Ef 5,11). Nepřizpůsobujte se tomuto času a světu, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé (Ř 12,2).*

Apoštol po nás žádá, abychom se stranili lidí, kteří jsou sobečtí, chamtiví, chvástaví, domýšliví, kteří se rouhají, jsou neposlušní a nevděční, těch, kteří jsou bezbožní, bez lásky, nesmiřitelní, pomlouvační, nevázaní, hrubí, lhostejní k dobru, zrádní, bezhlaví, nadutí. Máme se varovat těch, co mají raději rozkoš než Boha, ale také těch, co se tváří jako zbožní, ale svým jednáním to popírají (2 Tm 3,2nn).

Co lidé cení vysoko, může být před Bohem pouhou ohavností (L 16,15). Mějte tedy jen jednu starost – žít tak, abyste se líbili Bohu. On vás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení – abyste se zdržovali necudnosti a vášnivé chtivosti (1 Te 4,3-7). O smilstvu a jakékoli nezřízenosti ať se mezi vámi ani nemluví; tak se sluší na ty, kdo patří Bohu. Vést sprosté, dvojsmyslné a hloupé řeči se nepatří (Ef 5,3n).

Žijte v moci Božího ducha a nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne vaše přirozenost (Ga 5,16). Umrtvujte tedy své pozemské sklony: smilstvo, necudnost, vášeň, zlou touhu a hrabivost, která je modloslužbou. Pro takové věci přichází Boží hněv (Ko 3,5n).

Vidíme kolem sebe – a často se závistí – jak se mnohým dobře vede, ačkoli v nich není žádné pokory a odpovědnosti. Leč *neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklídí. Kdo zasévá pro své sobectví, sklídí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklídí život věčný (Ga 6,7n).*

Dávejte si též dobrý pozor: *Nikdo nemůže sloužit dvěma pá-
nům; nemůžete sloužit Bohu i mamonu (Mt 6,24). Kořenem zla
je láska k penězům. Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už
sama velké bohatství. Nic jsme si totiž na svět nepřinesli a také si
nic nemůžeme odnést (1 Tm 6). Naopak, nezapomínejte na dob-
ročinnost a štědrost – takové oběti se Bohu líbí (Žd 13,16).*

*Nemějte svou svobodu za příležitost k sebeprosazování, ale
služte v lásce jedni druhým (Ga 5,13).*

*Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude
povýšen (L 14,11; 18,14). Nakonec mnozí přední budou poslední
a poslední budou první (Mt 19,30; 20,16).*

Apoštol nás napomíná a vybízí: *Odhodte všechnu špatnost,
každou lest, přetvářku, závist a jakékoli pomlouvání. Zdržujte
se sobeckých vášní a žijte vzorně mezi pohany. Dobrým jedná-
ním umlčujte nevědomost nerozumných lidí (1 Pt 2,1.15). Od-
ložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými
vášněmi. Obnovte se duchovním smýšlením, oblecte nové lidství,
stvořené ve spravedlnosti a svatosti pravdy k Božímu obrazu
(Ef 4,22nn).*

Varianta IV. ZKOUŠKY A POKUŠENÍ NA CESTĚ VÍRY

Ježíš Kristus je mezi námi. Sami sebe se ptáme, zda vskutku žijeme z víry, sami sebe zkoumáme (2 K 13,5).

Činíme pokání před Bohem, od něhož jsme darem přijali to nejcennější pro život, totiž víru, lásku a naději. Stydíme se za své zpronevěry, neboť se bojíme, aby se nás netýkalo apoštolovo varování: *Ti, kdo poznáním Pána a Spasitele unikli poskvrnám světa a pak se do nich znovu zapletou a podlehnou jim, budou jejich konce horší než začátky. Bylo by pro ně lépe, kdyby vůbec nebyli poznali cestu spravedlnosti, než aby se po jejím poznání odvrátili od svatého přikázání, které jim bylo svěřeno (2 Pt 2,20n).*

To, co nás svádí z pravé cesty životem, se nazývá pokušením. Potýká-li se kdo s vlastním pokušením – a kolik jich za život bývá! – *ať neříká, že ho pokouší Pán; je sváděn a váben svou vlastní žádostivostí (Jk 1,12nn).*

Slyšeli jsme též slovo: *Není možné, aby nepřišla pokušení; běda však tomu, skrze koho přicházejí (L 17,1).* Nedejme se mást tím, že Pán někdy netrestá pokušitele hned; umí ty, kteří si s pokušením zahrávají, *uchovat pro trest v den soudu. To platí pro všechny, kdo se svévolně ženou za poskvrňujícími vášněmi a pohrdají každou autoritou (2 Pt 2,9n).*

Přišla-li na vás v životě nějaká těžká zkouška, buďte si jisti: *Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný; nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát (1 K 10,13).*

Za žádných okolností se nepoddávejte zlu, říká apoštol, ale také se zla nebojte! *Vzepřete se mu a uteče od vás; přiblížte se k Bohu a přiblíží se k vám. Pokořte se před Pánem a on vás povýší (Jk 4,7.10).*

S pohledem na všechno, co nás dosud v životě potkalo, připomeňme si, koho Ježíš blahoslaví: *Blaze těm, kdo jsou skromní v duchu, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, kdo jsou milosrdní, kdo mají čisté srdce, kdo jsou tiší a působí pokoj... Mají hojnou odměnu v nebesích a dostanou zemi za dědictví (Mt 5,3-12). Blaze je těm, kteří slyší Boží slovo a zachovávají je (L 11,28).*

Činíme-li pokání, myslíme na hříchy člověka, především na ty vlastní. Odkud se berou?

Člověka znesvěcuje, co vychází z jeho nitra, z jeho srdce: zlé myšlenky, smilství, loupeže, vraždy, cizoložství, chamtivost, zlovolnost, lest, bezuzdnost, závistivý pohled, urážky, nadutost, opovážlivost... (Mk 7,15-23).

Kdybychom se snad domnívali, že jsme bez hříchu, *klameme sami sebe a pravda v nás není (1 J 1,8)*. Doznávejme proto upřímně své hříchy a neohlížejme se po nikom jiném. Nedejme se mást tím, že *hříchy některých lidí jsou zjevné, ještě než dojde k soudu, zatímco u jiných vyjdou hříchy najevo až na soudu (1 Tm 5,24)*.

Nesudte jiné, abyste sami nebyli odsouzeni; neboť jakým způsobem o nich soudíte, takovým budete i vy souzeni – to jest jakou mírou měříte, takovou Bůh naměří vám (Mt 7,1-5). Nikomu neodplácejte zlým za zlé; vůči všem mějte na mysli jen dobré. Nechtějte sami odplácet, ale nechte místo pro Boží soud. Je-li možno, pokud záleží na vás, žijte se všemi v pokoji (Ř 12). Nesudte už tedy jeden druhého, ale raději zvažte, jak jednat, abyste nekladli bratru či sestře do cesty kámen úrazu a nepůsobili pohoršení (Ř 14,13).

Apoštol nás dále vybízí: *V konání dobra neumdlévejte (Ga 6,9)!*

Sám Ježíš vztahuje naše chování vůči lidem na sebe sama: *Cokoli dobrého jste učinili jednomu z těchto mých bratří či sester, mně samému jste učinili (Mt 25,31-46).*

Náročná je Ježíšova výzva: *Snažte se být dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec (Mt 5,48). Svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci (Ef 6,10).*

Doznáváme nyní své hříchy. Smíme se přitom opírat o jistotu, že Bůh je pro svého Syna Ježíše Krista tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti (1 J 1,9).

12. SVÁTOST POKÁNÍ A VEČEŘE PÁNĚ PRO DĚTI

Svátost pokání má rozmanité formy. Jednou z nich je zpověď dětí, která se koná buď samostatně nebo před přijímáním svátosti večeře Páně. Jestliže je vysluhována svátost první večeře Páně dětem, svátost pokání jí vždy předchází. Děti se na přijetí svátosti večeře Páně připravují v hodinách duchovní péče. K obsahu katecheze patří znalost základních biblických a církevních textů (Desatero, Dvojpříkázání lásky, modlitba Páně, Malé vyznání víry CČSH). V Církvi československé husitské se koná první přijímání dětí v rámci Liturgie obce. Svátost večeře Páně skupiny spojuje a nikoli od sebe odděluje, proto přijímání večeře Páně dětmi se má uskutečňovat v rámci bohoslužby celé obce i s dospělými. Tyto obřady svátosti pokání vede kněz. Jsou uvedeny dvě varianty. První variantou je samostatná svátost pokání pro děti v samostatném shromáždění. Druhou variantou je svátost pokání před večeří Páně; ta se zařazuje v Liturgii po kázání.

A) SVÁTOST POKÁNÍ PRO DĚTI

1. ÚVOD

Duchovní: Pokání je zastavení na cestě, která vedla od Boha pryč, a je to snaha o návrat k němu. K pokání patří přemýšlení nad sebou, lítost nad hříchem, smíření s lidmi a rozhod-

nutí pro nový život. To všechno může člověk jistě udělat sám v soukromí, ale Pán Bůh očekává, že to učiníme i veřejně, ve shromáždění církve při společné zpovědi.

2. RECITACE DESATERA A ZPOVĚDNÍ ZRCADLO

Duchovní: Děvčata a chlapci, sestry a bratři, Pán Bůh má nás lidi rád a nechce, abychom se mu ztratili. Proto nám dal do života deset rad, deset přikázání.

Děti společně s obcí:

- I. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.
- II. Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho; nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.
- III. Nezneužiješ jméno svého Pána Boha; Hospodin ne- nechá bez trestu toho, kdo by to učinil.
- IV. Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.
- V. Cti svého otce a matku.
- VI. Nezabiješ.
- VII. Nesesmilníš.
- VIII. Nepokradeš.
- IX. Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.
- X. Nebudeš dychtit po nikom a po ničem, kdo nebo co patří tvému bližnímu.

Duchovní: Každý z nás by měl znát Desatero z paměti a řídit se jím. My však v tom často selháváme.

A tak nyní přemýšlejme:

Byl Hospodin opravdu vždy naším jediným Pánem? Neznamenal pro nás někdo nebo něco víc než On? Nevyslovovali jsme jeho jméno zbytečně? Přicházeli jsme v neděli do sboru a společně chválili Boží dobrotu uprostřed církve? Chovali jsme se s úctou vůči svým rodičům? Nepřemáhaly nás zlost a hněv? Byly naše myšlenky a skutky čisté? Nepřivlastnili jsme si to, co patřilo někomu jinému? Nelhali jsme? Nezáviděli jsme druhým?

Chvilé ticha

Zpytování svědomí

Duchovní: Milé děti, sestry a bratři, nikdo z nás nemůže s dobrým svědomím prohlásit, že se vždycky Božími příkázáními řídil. Ale zároveň se musíme ptát: Proč jsme tak jednali? Odpověď zní: Nemilovali jsme Pána Boha svého celým srdcem, celou duší, celou silou a celou myslí a bližního svého jako sebe. Avšak ještě je možné to změnit. Pán Bůh čeká, že přiznáme svou vinu a že se vrátíme do jeho blízkosti. Nabízí nám svou pomoc, protože nás stále miluje, jak nám to ukázal v Ježíši Kristu.

3. OTÁZKY

Duchovní: Přiznáváte se, že jste byli Pána Boha neposlušní a že jste se tak provinili proti němu i proti bližním?

Odpověď: Přiznáváme.

Duchovní: Litujete svého hříchu?

Odpověď: Litujeme.

Duchovní: Odpouštíte těm, kteří vám ublížili?

Odpověď: Odpouštíme.

Duchovní: Chcete začít nový život s Ježíšem Kristem?

Odpověď: Chceme s Boží pomocí.

4. MODLITBA

5. VYHLÁŠENÍ BOŽÍHO ODPUŠTĚNÍ

Dobrý a milující Bůh Otec ať vám pro (†) Ježíše Krista, svého Syna, odpustí vaše viny a vede vás cestou k životu věčnému.

B) SVÁTOST POKÁNÍ A VEČEŘE PÁNĚ PRO DĚTI

1. VSTUPNÍ VERŠ

- Miluj Pána Boha svého celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí a miluj svého bližního jako sám sebe. (Mt 22,37-40)
- Naplnil se čas a blízko je království Boží. Čiňte pokání a věřte Evangelium. (Mk 1,15)
- Dobrý člověk z dobrého pokladu svého srdce vynáší dobré a zlý člověk ze zlého pokladu svého srdce vynáší zlé. Neboť z hojnosti srdce mluví jeho ústa. (L 6,45)
- Neboť tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. (J 3,16)

2. MODLITBA KE ZPOVĚDNÍ PROMLUVĚ

Bože, náš milosrdný a laskavý Otče, ty znáš naše srdce a víš o všech našich myšlenkách, skutcích i slovech, kterými jsme tě urazili a mnohým lidem ublížili. Veď nás tak, abychom litovali svých provinění a chtěli se napravit. Dej nám sílu k tomu, abychom se změnili a tobě se líbili. Pomož nám následovat Pána Ježíše Krista.

3. RECITACE DESATERA A ZPOVĚDNÍ ZRCADLO

Děti společně s obcí:

- I. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.
- II. Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho; nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.
- III. Nezneužiješ jméno svého Pána Boha; Hospodin ne nechá bez trestu toho, kdo by to učinil.
- IV. Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.
- V. Cti svého otce i matku.
- VI. Nezapíšeš.
- VII. Nesesmilníš.
- VIII. Nepokradeš.
- IX. Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.
- X. Nebudeš dychtit po nikom a po ničem, kdo nebo co patří tvému bližnímu.

Duchovní: Milé děti, sestry a bratři, podejte v duchu svou ruku Pánu Ježíši a vzpomínejte, čím jste ho zarmoutili a čím jste

uškodili sobě i bližním. – Pán Ježíš nás učí, abychom Pána Boha milovali, protože on miluje nás. Přemýšlejte, zda jste mu byli vděční za svůj život, ctili jej nade všechno a ochotně jej ve svém svědomí poslouchali. Vzpomínejte, zda jste jméno Boží a Ježíšovo nevyslovovali bezmyšlenkovitě, ve zlosti nebo zda jste se nestyděli k Bohu se před lidmi přiznat. Přemýšlejte, zda jste někdy nedávali přednost zábavě před náboženstvím a bohoslužbami. Zpytujte své svědomí, zda jste se dobře chovali k rodičům a příbuzným a zda jste jim ochotně pomáhali. Přemýšlejte, zda jste nelhali a nekradli. Zda jste neubližovali slabším. Zda jste neničili přírodu, která je Božím stvořením. Přemýšlejte, zda jste nemluvili hrubě, nezáviděli druhým a nesváděli své viny na někoho jiného.

Chvilé tichého rozjímání

4. DOZNÁNÍ VIN

Milé děti, dnes spolu se shromážděnou církví poprvé přijmete Pána Ježíše Krista v darech chleba a vína ve svátosti večeře Páně. Vaše srdce mají být čistá a usmířená s Bohem i s lidmi. Proto se vás i všech přítomných ptám:

Přiznáváte se, že jste se provinili proti Bohu myšlenkami, slovy a činy?

Děti: Přiznáváme.

Duchovní: Důvěřujete Božímu slitování pro lásku Ježíše Krista?

Děti: Důvěřujeme.

Duchovní: Slibujete, že se budete vždy snažit následovat příkazy a rad Pána Ježíše?

Děti: Slibujeme.

Duchovní: Slibujete, že odpustíte těm, kteří se provinili proti vám?

Děti: Slibujeme.

5. VYHLÁŠENÍ BOŽÍHO ODPUŠTĚNÍ

Duchovní: Všemocný a milosrdný Bůh ať vám odpustí hříchy, očistí vaše srdce a je k vám milostivý!

6. VYZNÁNÍ VÍRY

Duchovní: Nyní vyznejme svou víru:

Děti: Věříme v Boha, který jako věčná Pravda a Láska je Tvůrcem všeho.

Věříme, že Bůh v Ježíši Kristu, Synu svém nejmilejším, sebe nám zjevuje a skrze Ducha Kristova k sobě nás vede.

Věříme v život dokonalý, který zde na zemi se začíná a v Bohu své naplnění má.

Liturgie pokračuje částí Obětování. Děti přinášejí na stůl Páně bohoslužebný chléb a víno.

7. VÝZVA K PŘIJÍMÁNÍ

Duchovní: Děti a dospělí, sestry a bratři, nyní přistupte ke stolu Pána Ježíše Krista, k němuž nás zve a volá on sám ...

„Pojďte, vše je připraveno“ (L 14,17)

Nejdříve přistupují k přijímání děti, pak rodiče a obec.

8. PÍSEŇ

9. ZÁVĚREČNÁ MODLITBA

Jedno z dětí nebo všechny společně se modlí.

Pro mladší děti:

- Bože velký, laskavý, každý z nás to dobře ví,
že bez tvého požehnání marné naše počínání.
Ty nás ve své péči máš a chceš po nás, Pane náš,
abychom tě i my znaly, vždy a všude poslouchaly.
Prosíme tě, Bože náš, ať nám k tomu sílu dáš,
abychom ti věrni byly, ke tvé cti a slávě žily. Amen.
- Laskavý Bože,
děkujeme ti, že se o nás staráš a máš nás rád.
Prosíme tě, odpusť nám, když tě někdy neposloucháme.
Je nám to líto a rádi bychom to napravily.
Dávej nám, prosíme, k tomu sílu
a ukazuj nám správnou cestu v životě.
Prosíme tě o tvé požehnání. Amen.
- Pane Bože,
děkujeme ti, že nás máš rád, i když někdy zlobíme.
Stejně jako maminka s tatínkem
máš s námi trpělivost a odpouštíš nám.
Tak jako nás mrzí, když rozzlobíme své rodiče,
je nám také líto, když zklameme tebe.
Prosíme, ať nás od tebe nic nevzdaluje
a my máme jistotu, že jsi stále s námi. Amen.

Pro starší děti:

- Milosrdný Bože,
svět nám nabízí tolik pokušení, která nás od tebe vzdalují.
Prosíme tě o odpuštění, že na tebe často zapomínáme.
Děkujeme ti za trpělivost, kterou s námi máš,
a za to, že tvá náruč je stále připravena nás znovu
přijmout.
Dávej nám, prosíme, sílu se k tobě vždy přiznávat,
nechat se tebou vést a jedině u tebe hledat
zdroj požehnání pro naše životy. Amen.

Následuje modlitba duchovního a požehnání.

13. SLAVNOST OTEVŘENÍ – – ZNOVUOTEVŘENÍ SBORU

Tento obřad je liturgickou slavností díkůvzdání u příležitosti otevření nebo znovuotevření sboru či modlitebny. Průběh obřadu má tři části: První se odehrává před sborem. Je spojena se symbolikou přicházení (cesty), otevření (klíče) a vstupu (dveře). Druhá část se koná uvnitř sboru a jejím středem je prohlášení a modlitba biskupa nebo jeho zástupce: „Zasvěcujeme ti, Bože, tento sbor (tuto modlitebnu). Dej, ať je nám domovem víry, naděje a lásky.“ Ve třetí části se pozornost obrací k jednotlivým bohoslužebným předmětům a symbolům (rozsvícení světla, Bible, modlitební kniha, kalich a další). V případě příležitostí, jako je položení základního kamene, umístění zvonu či varhan a další, je základem obřadu biblické slovo a modlitba. Na obřadu vedeném zpravidla biskupem nebo jeho zástupcem se aktivně podílejí duchovní i laici. Obřad se koná ve spojení s Liturgií, která na něj navazuje.

TEXTY PRO ZVĚSTOVÁNÍ

Ex 20,22.24	Ustanovení o oltáři
Ex 25,1-8	Dokonalost Boží svatyně
Ex 35,10-19.30.36,1	Každý je přizván k dílu
1 Kr 8,26-43	Prostor pro modlitbu
Neh 8,5-6.8.10.12	Místo pro Boží slovo
Ž 122	Půjdeme do Hospodinova domu

Ž 127,1	Stavba chrámu je Boží dílo
Iz 56,6-8	Boží chrám je otevřen pro všechny
L 2,41-49	Ježíš v chrámě
J 17,17	Posvěcení Boží pravdou
1 K 3,16-17	Jsme Boží chrám
1 Pt 2,3-10	Buďme živými kameny
Žd 9,11-12.14	Pravá služba Bohu

TEXTY PRO ZVLÁŠTNÍ PŘÍLEŽITOSTI

Položení základního

kamene 1 K 3,9-14; Ef 2,20-22; 1 Pt 2,6

Instalace křtitelnice J 4,13-14

(Je vhodné spojit se svátostí křtu nebo připomínkou křtu)

Umístění stolu Páně Ez 41,22

Instalace kříže 1 K 1,18

Sborová pokladnice 2 K 9,8.11-12

Obraz nebo socha Ko 1,15-23

Varhany Ž 150

Zvon 1 K 13,1; Ž 29,3-4

1. PÍSEŇ 174, 1-3 nebo 69, 1-2

2. POZDRAV *(recitovaný nebo zpíváný)*

- **Duchovní:** Tato služba ať se koná ve jménu Otce, (†) Syna a Ducha svatého.

Obec: Amen.

- *Duchovní recituje či zpívá:* Ve jménu Otce, (†) Syna i Ducha svatého. Pokoj tomuto místu a plnost požehnání.

Duchovní

Ve jmé - nu Ot - ce i Sy - na i Du - cha sva - té - ho.

Pokoj tomuto místu a plnost po - žeh - ná - ní.

Obec

Tak staň se!

3. ŽALM

Laický zástupce sboru:

- Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí. Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě? Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí, ten, kdo nezneužije mou duši, ten, kdo nepřísahá lstivě. Ten dojde požehnání od Hospodina, spravedlnosti od Boha, své spásy. (Ž 24,1.3-5)
- O jedno jsem prosil Hospodina a jen o to budu usilovat: abych v domě Hospodinově směl bydlet po všechny dny, co živ budu, abych patřil na Hospodinovu vlídnost a zpytoval jeho vůli v chrámu. Mé srdce si opakuje tvoji výzvu: Hleďte mou tvář! (Ž 27,4.8)

4. ODEMČENÍ DVEŘÍ

Klíč je přinášen na misce. Po přivítání biskup nebo jiný duchovní klíč přijímá a odemyká dveře se slovy:

- Ať jsou tyto dveře otevřeny všem, kdo přicházejí pro slyšení Božího slova, ke slavení svátostí a do shromáždění sester a bratří.

5. OTEVŘENÍ DVEŘÍ

Biskup nebo duchovní otevře dveře a takto se modlí: Bože, náš spásu! Náš Otče, bdící a pečující o nás. Tebe vyznáváme jako zdroj i cíl svého života. Všechno, čím jsme nebo budeme, je ve tvé moci. Skláníme se před tebou v pokoře, velebíme tě a vzdáváme ti díky v Ježíši Kristu, svém Pánu. A prosíme tě: očisti nás před tímto prahem. Prosíme tě za odpuštění všech hříchů i o tvé trvalé žehnání.

Obec: Amen.

6. VSTUP DO SBORU

Biskup nebo duchovní: Slyšme Evangelium! Takto praví Ježíš: Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn. Bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu. (J 10,9)

Biskup nebo duchovní a za ním shromáždění vstupují do sboru a zůstanou stát.

7. PROHLÁŠENÍ

Biskup nebo duchovní:

Zasvěcujeme ti, Bože, tento sbor (tuto modlitebnu).

Dej, ať je nám domovem víry, naděje a lásky.

Obec na pokyn biskupa nebo duchovního usedne.

8. PÍSEŇ NEBO RESPONZORIUM

- Píseň 49, 1-3
- Responzorium (zpívané) Ž 84; Lv 19,2

Hospodine zástupů

Duchovní nebo kantor

Ho-spo-di-ne zá-stu-pů,
bla-ze člo-vě-ku, jenž dou-fá v te-be.

Sbor

S
A
T
B
Bla-ze těm, kdo byd-lí ve tvém do-mě,
Bla-ze těm, kdo byd-lí ve tvém do-mě,

mo-hou tě zde vždy-cky chvá - lit.

mo-hou tě zde vždy-cky chvá - lit.

Duchovní

Já jsem Ho-spo-din, já vás po-svě-cu - ji.

Sbor

S
A
T
B

Po-svět'-te se a bud'-te sva - tí,

Po-svět'-te se a bud'-te sva - tí,

pro-to - že já jsem Ho - spo - din, váš Bůh.

pro-to - že já jsem Ho - spo - din, váš Bůh.

9. NAPOMENUTÍ A ZASLÍBENÍ

Biskup nebo duchovní: Slovo Boží: Napravte své cesty a své skutky a nechám vás přebývat na tomto místě. Nespoléhejte na klamná slova „Je to chrám Hospodinův“ ... Jestliže nenapravíte své cesty a své skutky ... pak vás nenechám přebývat na tomto místě. (Jr 7,3b-5)

Ježíš pověděl: Kdo mne miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat, přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek. (J 14,23)

10. VNESENÍ BOHOSLUŽEBNÝCH PŘEDMĚTŮ

Na obřadu se aktivně podílejí duchovní i laici (zejména mládež), kteří přinášejí do sboru Bibli, bohoslužebnou modlitební knihu, zpěvník, kalich, chléb a víno.

a) Stůl Páně

Biskup s průvodem se zastaví u stolu Páně a pronese: „Sešli své světlo a svoji věrnost; ty ať mě vedou, ty ať mě přivedou k tvé svaté hoře, k příbytku tvému, a já tam přistoupím k Božímu oltáři, k Bohu, zdroji své jásavé radosti.“ (Ž 43,3-4)
„Toto je stůl před Hospodinem.“ (Ez 41,22)

b) Rozsvícení svíce

Svíce se rozsvěcí od svíce už předem hořící.

Biskup nebo duchovní: Slyšme Evangelium: Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života. (J 8,12)

Modlitba laického zástupce sboru: Pane, dovol nám přicházet za tebou, abychom nebloudili temnotou, nýbrž poznávali tebe, který jsi cesta, pravda i život.

c) Položení Bible na pulpit nebo kazatelnu

Biskup nebo duchovní: Slyšme Evangelium: Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. (L 24,45)

Modlitba laického zástupce sboru: Dávej nám, Pane, přicházet sem za tebou, abychom měli slovo života. A dopřej nám, aby nám srdce hořelo, až nám zde budeš Písma otvírat.

Laický zástupce položí Bibli na kazatelnu nebo na pulpit a otevře ji.

d) Modlitební kniha

Biskup nebo duchovní: Slyšme apoštolovu výzvu: Na prvním místě žádám, aby se konaly prosby, modlitby, přímluvy, díkůvzdání za všechny lidi. (1 Tm 2,1a)

Modlitební kniha je položena na pulpit a otevřena.

Modlitba člena sboru: Dávej nám, Pane, zakoušet svou blízkost v modlitbě. Odpouštěj nám a vyslychej naše prosby, přímluvy a díkůvzdání – pro život věčný.

e) Postavení kalicha a položení chleba na stůl Páně

Kalich je postaven na stůl Páně spolu s konvičkami s vínem a vodou a s miskou s bohoslužebným chlebem.

Biskup nebo duchovní: Slyšme slovo žalmisty: Prostíráš mi stůl. Kalich mi po okraj plníš. Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití. (Ž 23)

Ježíš řekl: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne nikdy nebude žíznit.“
(J 6,35)

Modlitba člena sboru: Děkujeme ti, Pane Ježíši, za tento chléb a kalich s vínem, které jsi posvětil při své poslední večeři a vždy znovu mezi námi posvěcuješ. Vyznáváme, že v tobě máme pokrm spásy a nápoj věčného života. Veď nás, ať obdarování u tvého stolu milostí nezapomínáme se dělit s ostatními.

f) Výzva ke společnému zpěvu

Biskup nebo duchovní otevírá Zpěvník a pronáší výrok: Slyšme apoštolovu výzvu: Plni Ducha, zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. (Ef 5,19n)

11. PÍSEŇ 103 nebo 149

12. ZÁVĚREČNÁ DOXOLOGIE

Biskup a přítomní duchovní: Spasení, sláva i moc patří Bohu našemu. Chvalte jej, děkujte mu a sklánějte se před ním všichni! Sláva Bohu na výsostech a pokoj lidem na zemi.

Obec: Amen.

Následuje Liturgie.

Z pramenů a literatury:

ADAM A.: *Liturgika. Křesťanská bohoslužba a její vývoj*. Vyšehrad, Praha 2001; ■ *Agenda /dr. Karla Farského/*. In: *Zpěvník písní duchovních*. Praha 1930, s. 270–371; ■ *Agenda*. Za vedení ideové rady Církve československé zpracoval a upravil V. Drtina. Blahoslav, Praha 1951; ■ *Agenda. První část. Obřadní příručka Církve československé husitské*. Praha 2006; ■ BARTOŠ F. M.: *Biskupství v Jednotě bratrské*. Rozmnoženo jako rukopis péčí odboru Evangelického díla při synodní radě Českobratrské církve evangelické, Praha 1944; ■ BERGER R.: *Liturgický slovník*. Praha 2006; ■ BEVERLEY A. Nitschke: *The Sacrament of Penance: A Lutheran Perspective*, *Worship* 45, no 3 (1971) 132–150; ■ BLOHM J.; WALTEMATH H. M.: „Mama, bin ich zu klein für Jesus?“ *Abendmahl feier mit Kindern*. In: *Ich will mitten unter euch wohnen*. Stuttgart 1998; ■ BRADSHAW Paul F.: *Rites of Ordination. Their History and Theology* (London: SPCK, 2014); ■ BRADSHAW Paul F.: *Ordination Rites of the Ancient Churches of East and West* (Collegeville: The Liturgical Press, 1990); ■ BRADSHAW Paul F.: *The Search for the Origins of Christian Worship: Sources and Methods for the Study of Early Liturgy*, 2nd edition (London: SPCK, 2002); ■ BUTTA T.: *Kříž jako motiv ve výtvarném umění*. ČZ 2002, č. 14; ■ BUTTA T.: *Z jakého materiálu bohoslužebný kalich*. ČZ 2006, č. 8; ■ BUTTA T.: *Velké vyznání víry a jeho místo v naší liturgii a obřadech*. In: *Kalendář Blahoslav 2008*, Praha 2007, s. 41–43; ■ ČERNOUŠEK T.: *Liturgický prostor*. Olomouc 1995; ■ *Dekret o pasýřské službě biskupů v církvi*. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Zvon Praha 1995; ■ *Dokumenty liturgické obnovy*. Olomouc 1994; ■ DONGHI A.: *Gesta a slova*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1995; ■ FARSKÝ K.: *Svěcení a zřizování duchovních CČS*. In: *Zpráva o I. řádném sněmu Církve československé*. Praha 1924, s. 153–177; ■ FILIPI P.: *Výborná práce žádá. Několik úvah o úřadu biskupa v apoštolské době*. In: *Sborník: My kážeme Krista ukřižovaného*. Úzká rada Jednoty bratrské. Praha 1990, s. 13–19; ■ FILIPI P.: *Po ekumenickém chodníku. Příručka ke vztahům a možnostem spolupráce mezi církvemi*. Praha 2008; ■ FILIPI P.: *Pozvání k oslavě. Evangelická liturgika. Kalich* Praha 2011; ■ FIREY Abigail, ed., *A New History of Penance* (Leiden/Boston: Brill, 2008); ■ GALLET Jeremy: *Catechesis for First Penance*. *Liturgical Ministry* 18 (2009) 19–25; ■ GUARDINI R.: *O posvátných znameních*. Kostelní Vydří 1992; ■ HELMES Jeremy: *Liturgical rites of installation of lay ecclesial*

ministers, Worship 85, no 3 (2011) 210–226; ■ HIPPOLYT Římský, *Apoštolská tradice*. Velehrad 2000; ■ HOLETON David R., ed., *Growing in Newness of Life. Christian initiation in Anglicanism today* (Toronto: The Anglican Book Centre, 1993); ■ HOLETON David R., ed., *Anglican Orders and Ordinations* (Cambridge: Grove Books Limited, 1997); ■ HOLETON David R.; DOWLING Ronald L., eds., *Equipping the Saints. Ordination in Anglicanism Today* (Dublin: The Columba Press, 2006); ■ HORSKÝ Rudolf: *Bohoslužebné předměty a symboly v církvi československé*. Praha 1963; ■ *Katechumenat in Geschichte und Gegenwart*. Leipzig 1987; ■ *Kniha modliteb a služebností Českobratrské církve evangelické*. Synodní rada ČCE, Praha 1939; ■ KUNETKA František: *Liturgika. Úvod do liturgie svátostí*. Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 2001; ■ KUNETKA František: *Eucharistie v křesťanské antice*. Olomouc 2004; ■ *Kodex kanonického práva*. Zvon Praha 1994; ■ LANDOVÁ T.: *Liturgie Jednoty bratrské (1457–1620)*. Evangelická teologická fakulta UK v Praze 2014; ■ MATĚJKA J.: *Liturgie svátostí a svátostí po Druhém vatikánském sněmu*. Liturgika VI. Praha 1976; ■ *Obřady žehnání v různých liturgických tradicích*. ed. W. Bugel. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc 2006. ■ REJCHRTOVÁ N.: *Kněžství a biskupství v Jednotě bratrské*. In: Sborník: My kážeme Krista ukřižovaného. Praha 1990, s. 20–25; ■ RUTRLE Otto: *Biskupská funkce v církvi*. NR 1959, č. 1–3; s. 19–23; 58–67; 108–113; ■ RUTRLE O.; KAŇÁKOVÁ A.: *Sbory Církve československé*. Praha 1954; ■ *Řád církevní Jednoty bratří českých*. Praha 1897, s. 20nn; s. 85–94; ■ *Řád duchovenské služby CČSH*. Praha 2005; ■ *Řád zřizování biskupů*. Zpráva o I. řádném sněmu Církve československé. Praha 1924, s. 177–184; ■ SALAJKA Milan: *Křesťanská bohoslužba*. Praha 1985; ■ SALAJKA Milan: *K povaze biskupské služby*. In: Úvod k praktické teologii a prakticko-teologické úvahy. Praha 1984, s. 86–91; ■ SALAJKA Milan: *Svátosti, kazuálie, obřady*. In: *Teologie a praxe církve*. Praha 2000, s. 56–79; ■ SCHÜTTE H.: *Successio apostolica*. In: *Lexikon für Theologie und Kirche*. Freiburg 2000, s. 1080–1084; ■ *Služby v církvi*. In: VIII. sněm Církve československé husitské. Průběh, dokumenty, poselství. Praha 2014, s. 24–36; ■ SMO-LÍK J.: *Kázání slova Božího*. KR 1991; *Spisy apoštolských otců*. Kalich Praha 1985; ■ ŠIMEK J.: *O žalmech, chvalozpěvech a písničkách*. Vydala synodní rada Českobratrské církve evangelické v Praze, Praha 1948; ■ *The First Lutheran, Reformed, Anglican, and Wesleyan Rites* (Collegeville: The Liturgical Press, 1998; ■ *Uvedení do křesťanského života*. Česká liturgická komise, Praha 1987;

■ VAVERKA J.: *Moderní sakrální stavby církví a náboženských společností na území Čech, Moravy a Slezska*. JOTA 2004; ■ *Všeobecné pokyny k Římskému misálu*. In: *Dokumenty liturgické obnovy*. Olomouc 1994; ■ VOGEL J.: *Církev v sekularizované společnosti*. Praha 2005, s. 186-201; ■ VOGEL J.: *Novozákonní kněžství, pověření ke kněžské službě a otázka apoštolské posloupnosti*. In: *Akademie u sv. Mikuláše. Sborník přednášek 2007/2008*, Praha 2008, s. 67–85; ■ WILBRICHT Stephen S.: *An ecclesiological interpretation of the rite of church dedication*, *Worship*, 80, no 4 (2006) 326–346; ■ *Základy víry Církve československé husitské se Stručným komentářem*. Praha 2014; ■ ZIEHR W.: *Kříž. Symbol – zobrazování – význam*. Kostelní Vydří 1997; ■ *Zpěvník CČSH*, Praha 2015.

Obřadní příručka

Agenda Církve československé husitské

Třetí část

Připravil Liturgický výbor VIII. sněmu CČSH
za vedení emeritního patriarchy Josefa Špaka

Na Agendě se podíleli tyto členové liturgického výboru a další spolupracovníci:
Prof. ThDr. Milan Salajka, em. biskup Štěpán Klásek, ThDr. Tomáš Butta,
PaedDr. Zdeněk Kovalčík, Mgr. Eva Mikulecká, Drahomíra Krchňáková,
Šárka Matyášová, PhDr. Jiří Pospíšil, Jarmila Slabová, Mgr. Václav Křesina,
Mgr. Jana Špaková, ThDr. Petr Šandera, Mgr. Eva Červená, Mgr. Eva Buttová,
Mgr. Lukáš Bujna, Mgr. Hana Nováková, Mgr. Pavel Kolář, Th.D., M.T.S

Výkladové poznámky k obřadům: ThDr. Tomáš Butta

Hudební části: PhDr. Jiří Pospíšil, PaedDr. Zdeněk Kovalčík

Jazyková korektura: Mgr. Jana Krajčířiková

Ilustrace: Mgr. Lumír Čmerda

Sazba not: Mgr. Petr Trunec

Grafická úprava: Ing. Pavel Blažek, jpb

Tisk: PBTisk, a. s.

Vydání první

Vydala Církev československá husitská
Praha 6, Wuchterlova 5, 160 00, edice Blahoslav

Copyright © Církev československá husitská, 2015

Praha 2015

ISBN 978-80-7000-118-9

